

TÄHTÄIMESSÄ F1-OSAKILPAILU:

Miten F1-televisiotoimittajan työ eroaa päivittäisjournalismista?

Outi Kuvaja

Opinnäytetyö, syksy 2009

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Turun toimipaikka

Viestinnän koulutusohjelma

Medianomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Kuvaja, Outi. Tähtäimessä F1-osakilpailu: Miten F1-televisiotoimittajan työ eroaa päivittäisjournalismista? Turku, syksy 2009, 40 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Turun toimipaikka, Viestinnän koulutusohjelma, medianomi (AMK).

Opinnäytetyön tutkielman tavoitteena oli selvittää miten F1-televisiotoimittajan työ eroaa päivittäisjournalismista. Eli mitä erityispiirteitä ja haasteita nimenomaan Formula 1-maailma eri organisaatioineen tuo toimittajan työhön mukaan. F1-toimittajan on löydettävä juttujen aiheet kauden jokaiseen 17 eri osakilpailuun, joiden tapahtumat toistavat lähes identtisesti toisiaan. Toisin kuin muussa toimitustyössä F1-televisio-oikeuksista maksetaan. Kirjoittavien toimittajien ja valokuvaajien ei kuitenkaan tarvitse maksaa Formula 1-juttujen toimittamisesta tai kuvittamisesta mitään. Tässä tutkielmassa pyritään selvittämään, mitä asioita F1-televisiotoimittajat kohtaavat työprosessinsa aikana, jotka johtuvat Formula 1-maailmasta.

Tutkielma toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkielmassa haastateltiin MTV3:n viittä Formula 1-televisiotoimittajaa, sekä yhtä kuvaajaa. Haastateltavien vastauksista kävi ilmi, että F1-televisiotoimittamisen suurin ero verrattuna päivittäisjournalismiin on se, että televisio-oikeuksista maksetaan kaupallisten oikeuksien haltijalle, Formula One Managementille (FOM). Lisäksi haastatteluiden saanti on vaikeampaa kuin muussa toimitustyössä. Tämä johtuu siitä, että haastateltavalta ei kysyä suoraan haastattelupyyntöä, vaan se hankitaan muiden tahojen kautta.

Opinnäytetyön tuoteosana toteutettiin Missio Lewis Hamilton –televisiodokumentti. Tarkoituksena oli selvittää, miten saada haastattelu vuoden 2008 F1-maailmanmestariilta, Lewis Hamiltonilta ja millaisen prosessin takana on päästä paikan päälle kilpailuun. Tutkielmassa verrattiin televisiodokumentin kuvausten aikaisia kokemuksia toimittajien antamiin vastauksiin, sekä viestintäalan koulutuksen oppeihin.

Tämän tutkielman tulosten perusteella voidaan todeta, että Formula 1-maailmassa vaikuttavan televisiotoimittajan työ eroaa päivittäisjournalismista. Merkittävänä erona on se, että alkuperäisen kuvamateriaalin tekijänoikeudet eivät jää sen alkuperäiselle tekijälle vaan Formula One Managementille. Tästä huolimatta F1-televisiotoimittajan tavat tehdä töitä ovat hyvin samankaltaisia kuin muussakin toimitustyössä. Formula 1-televisiotoimittamisessa on siis omat haasteensa, jotka näkyvät erityisesti televisio-oikeuksien maksussa sekä haastatteluiden saannissa.

Asiasanat: Formula 1, F1, Formula 1-toimittaja, F1-toimittaja, journalismi, urheilu, urheilujournalismi, Missio Lewis Hamilton, televisiodokumentti, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Kuvaja, Outi. The aim of a F1 Race: How the F1 television journalism is different from the daily journalism? 40 p., 2 appendices. Language: Finnish. Turku, fall 2009.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree: Bachelor of Communication and Media.

The aim of this thesis was to find out how the F1 television journalism is different from the daily journalism. In other words what are the specific characteristics and challenges that Formula 1 world with its different organizations brings to journalist's work. A F1 journalist has to find out interesting angles for the stories for each of the 17 different races of the season, which repeat almost identical events. Unlike in other journalistic work, the F1 TV rights are paid. Journalists who write and photographers are not required to pay for publishing of the Formula 1 stories. This thesis aims to study, which issues the F1 television journalists have to face in Formula 1 world.

The thesis was carried out as a qualitative research. In the study five MTV3's Formula 1 television reporters and a cameraman were interviewed. Interviewees' responses revealed that the biggest difference in the F1 television journalism compared to the daily journalism is the fact that the television rights are paid to the commercial rights holder, Formula One Management (FOM). In addition, interviews are more difficult to get than other journalistic work. This is due to the fact that the interviewees were not asked directly by the interview request, but it is acquired through other agencies.

The thesis's product work was carried out as a Mission Lewis Hamilton-television documentary. The purpose was to determine how to get an interview from the 2008 F1 World Champion, Lewis Hamilton, and find out how to get on the spot at the F1 race. The thesis compares the experiences derived during the television documentary shootings with the interviewees' replies and the information learned at Diaconia University of Applied Sciences

The results of the study show that the Formula 1 television journalist needs to observe things that in daily journalism are not necessarily even considered. Despite of that the F1 television journalist work routine is similar to any other journalistic work. However Formula 1 world affects the television journalist working operations as in their journalistic activities and methods. The Formula 1 television journalism has its own challenges, which appear specially on the television rights that need to be paid for as well as in receiving the interviews.

Keywords: Formula 1, F1, Formula 1 journalist, F1 journalist, journalism, sports, sports journalism, Mission Lewis Hamilton, television documentary, qualitative study

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 FORMULA 1	7
2.1 Lyhyt historia ja esittely	7
2.2 FIA, FOM & FOTA	8
3 F1-TOIMITTAMINEN VS PÄIVITTÄISJOURNALISMI	9
3.1 Urheilu televisiossa	9
3.2 Journalismin itsesääntely	11
3.3 Journalismin etiikka ja kenttä	13
3.4 F1-journalismi	15
3.5 F1-valta	19
4 TOIMITTAJANA F1-TAPAHTUMASSA	22
4.1 Akkreditointi	22
4.2 Paikan päällä	23
4.3 Haastattelu	25
5 F1-AIHEISEN DOKUMENTIN TEKO MTV3:LLE	29
5.1 Idean synty	29
5.2 Missio Lewis Hamilton	30
5.3 Ennen F1-matkaa	31
5.4 Monzan F1-osakilpailussa	32
6 LOPUKSI	35
LÄHTEET	37
LIITTEET:	40
Liite 1. Missio Lewis Hamilton –blogi	40

1 JOHDANTO

Miten F1-televisiotoimittajan työ eroaa päivittäisjournalismista? Mikä on uutinen Formula 1:ssä? F1-toimittamisessa löytyy erityispiirteitä, joita harvemmin käytetään muussa journalismissa päivittäisuutisointia ja päivittäistä toimitustyötä tehdessä. Tämän tutkielman tavoitteena on löytää uusi näkökulma F1-televisiojournalismista vertaamalla sitä muuhun journalistiseen toimitustyöhön.

F1-toimittajan työ on raskasta ja sitovaa muun muassa siksi, että he matkustavat ympäri maailmaa. Vuoden aikana 17 eri osakilpailussa, lähes jokaisessa maanosassa lukuun ottamatta Afrikkaa (FIA, 2009). F1-televisiotoimittajan työhön vaikuttavat kaksi eri osa-aluetta: Toisella puolella on toimittajan ja journalismin itsenäisyys ja päätösvalta, kun taas toisella puolella on lajiorganisaation ja sääntöjen pyrkimys kaventaa toimittajan itsenäisiä työskentely- ja julkaisumahdollisuuksia. Televisiotoimittajien ja kuvaajien alueet ovat kilpailuissa tarkasti määriteltäviä: Milloin ja missä voi toimittaa juttuja.

Toimittajia yritetään kontrolloida organisaation kautta hyvinkin tarkasti. Tästä huolimatta valheelliset tiedot saattavat mennä julkisuuteen median kautta. Tällainen toimintatapa on ollut osana Formula 1:siä jo vuosien ajan. Matti Kyllösen (henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009) mukaan Formula 1-maailmassa toimittajat saattavat jopa itse laittaa liikkeelle huhuja, joiden tavoitteena on aiheuttaa mediakohua.

Lehtien ei tarvitse panna kuin kysymysmerkki sinne perään, jos niitä huvittaa. En mä voi arvailla telkkarissa. (Timo Pulkkinen, henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009).

Uutisointi arvailujen varaan ei ainakaan ole kovin uskottavaa. F1-journalismissa pitäisi päteä samat säännöt kuin muussakin toimitustyössä.

Vastaavaa tutkimusta ei ole toteutettu aikaisemmin Suomessa. Tutkielma toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Haastattelin lopputyötäni varten MTV3:n neljää F1-toimittajaa: Matti Kyllöstä, Erkki Mustakaria, Oskari Saarta, ja Timo Pulkista, sekä F1-kuvaaja Tomi Pulkista. Haastateltavat valittiin sillä perusteella, että

MTV3 omistaa yksinoikeudella lajin televisio-oikeudet ja näin ollen määrittelee Suomessa Formula 1:sen julkisen kuvan television kautta (MTV3, 2009). Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina, joissa pyrin selvittämään nimenomaan päivittäisjournalismista poikkeavia F1-televisiotoimittajan työtapoja ja menetelmiä. Tein haastattelut puolistrukturoidulla tyylillä eli esitin haastateltaville lähestulkoon samassa järjestyksessä lähes samat kysymykset. Haastatteluista kolme toteutettiin paikan päällä haastateltaville sopivissa paikoissa ja kaksi puhelimitse. Haastattelut tehtiin vuoden 2009 kesä- ja lokakuun välisenä aikana ja ne olivat kestoltaan 30 minuutista 40 minuuttiin. Tutkielmassani analysoin ja vertaan haastateltavien vastauksia kirjallisuuteen sekä viestintäalan toimittajakoulutukseen. Haastavaa tutkielman tekemisessä oli erityisesti se, että F1-journalismiin liittyvää kirjallisuutta ei löydy Suomesta.

Tässä tutkielmassa vertaan myös omaa kokemustani tutkielman haastateltavien vastauksiin. Toteutin opinnäytetyön tuoteosana Missio Lewis Hamilton – televisiodokumentin. Tavoitteena oli saada haastattelu vuoden 2008 F1-maailmanmestarilta, Lewis Hamiltonilta. Erityistä dokumentin teossa oli se, että toteutin sen niin sanotun maallikon näkökulmasta. Tämä tarkoitti sitä, että minulla ei ollut valmiita yhteyksiä Formula 1-maailmaan, vaan ne piti hankkia itse. Haastattelin dokumenttiani varten suomalaisia F1-asiantuntijoita: Matti Kyllöstä, Erkki Mustakaria, Oskari Saarta sekä Jyrki Järvilehtoa. Heidän kautta sain tärkeää tietoa siitä, kuinka etenen prosessissani. Tuoteosan motiivina oli selvittää, millaisen työn takana F1-maailmassa on saada haluttu henkilö haastatteluun. Niin sanotuissa tavallisissa olosuhteissa toimittajan tarvitsee vain ottaa yhteyttä haastateltavaan ja tehdä hänen kanssaan haastattelu. Vastaavanlainen käytäntö ei päde Formula 1-maailmassa: Haastattelun saaminen käy yllättävän monen tahon kautta. Lisäksi selvitin dokumentissani, miten akkreditoituminen tapahtuu ja miten toimia kilpailussa paikan päällä. Dokumentti esitettäneen MTV3-kanavalla vuonna 2010.

Formula 1-maailmassa vaaditaan kenties ammattimaisempaa journalistista otetta, sillä sieltä löytyy selkeitä vaaramomentteja: Näkyvimpänä kaupallisuus ja sensaatioiden etsiminen, sekä niillä hyötyminen. F1-toimittajalta vaaditaan erityistä ammattitaitoa seuloa tämäntyyppiset tapaukset pois ja löytää olennaiset ja tärkeät juttujen aiheet, joista tehdä uutisia.

2 FORMULA 1

2.1 Lyhyt historia ja esittely

Vuonna 1950 Kansainvälinen autoliitto eli Fédération Internationale de l'Automobile (ranskankielinen lyhennelmä FIA) perusti Formula 1 MM-sarjan (Erola, 2001, 76). Samalla FIA varasi ranskankielisen Grand Prix-nimen (ranskankielinen lyhennelmä GP) käytettäväksi vain maailmanmestaruussarjan osakilpailuista (Erola, 2001, 84). Ensimmäinen osakilpailu ajettiin 13. toukokuuta 1950 Englannin Silverstonessa Ensimmäisellä kaudella mestaruudesta kilpailtiin seitsemässä osakilpailussa nykyisen 17 sijaan (MTV3, 2008).

Lajin virallinen nimi on FIA Formula One World Championship, mutta siitä käytetään nimitystä Formula 1 tai F1 (FIA, 2009). Formula 1 on moottoriurheilun yksipaikkaisten autojen korkein kilpailtava taso, jossa kilpaillaan sekä kuljettajien että valmistajien maailmanmestaruudesta (Erola, 2001, 80). F1-kausi alkaa maaliskuussa ja päättyy marraskuussa (FIA, 2009). Näkyvimmin Formula 1-sarjaan vaikuttaa eri osa-alueillaan Kansainvälinen autoliitto, Formula One Management ja Formula One Teams Association.

F1 Grand Prix-kilpailuviikonloppu alkaa perjantaina ja päättyy sunnuntaina. Perjantaina ajetaan kaksi puolentoista tunnin harjoitusta ja lauantaina yksi tunnin harjoitus. Niiden päätarkoituksena on testata autoja. Lauantaina ajetaan myös aika-ajo, jossa ratkaistaan sunnuntain kilpailun lähtöjärjestys. GP:n pisteet jaetaan kahdeksan nopeimman kuljettajan kesken niin, että voittaja saa kymmenen pistettä, toinen kahdeksan, kolmas kuusi, neljäs viisi, viides neljä, kuudes kolme, seitsemäs kaksi ja kahdeksas yhden pisteen. Kauden lopussa eniten pisteitä kerännyt kuljettaja voittaa maailmanmestaruuden. (MTV3, 2009.)

1970-luvulla Formula 1:ssä nähtiin ensimmäiset suomalaiskuljettajat, Leo Kinnunen ja Keke Rosberg. Keke Rosberg voitti ensimmäisenä suomalaisena F1-maailmanmestaruuden vuonna 1982. Ensimmäisten suomalaiskuljettajien jälkeen Formula 1:ssä on ajanut Jyrki Järvilehto (ajanimeltään JJ Lehto), Mika Häkkinen ja

Mika Salo. Myös Häkkinen voitti maailmanmestaruuden kaksi kertaa vuosina 1998 ja 1999. Vuonna 2009 Formuloita ajoi Kimi Räikkönen, Heikki Kovalainen sekä Keke Rosbergin saksalais-suomalainen poika Niko Rosberg. Viimeisin merkittävä suomalainen saavutus F1:ssä on vuodelta 2007, kun Räikkönen voitti maailmanmestaruuden. (MTV3, 2008.)

2.2 FIA, FOM & FOTA

FIA: Kansainvälinen autoliitto eli *Federation International de l'Automobile* (FIA) on voittoa tavoittelematon järjestö, joka on perustettu Saksassa vuonna 1904. Sen pääkonttori sijaitsee Pariisissa. FIA koostuu 228 kansallisesta autojärjestöstä ja se edustaa yli 100 miljoonaa autourheilijaa ja heidän perhettä. (FIA, 2009.)

FIA:n päätehtäviin kuuluu vastata eri kilpa-autoluokkien sääntöjen laatimisesta sekä niiden valvomisesta. Lisäksi se järjestää kansainvälisiä kilpailusarjoja, kuten Formula 1:n ja Rallin MM-sarjan. (Erola, 2001, 76.)

FIA:n puheenjohtajana toimii ranskalainen Jean Todt (FIA, 2009). Puheenjohtajan kausi kestää neljä vuotta. Vuoden 2005 lähtien virkaa voidaan jatkaa ainoastaan kerran yhden puheenjohtajakauden jälkeen (FIA, 2009). Ennen Todtia FIA:n puheenjohtajana toimi usean vuoden ajan englantilainen Max Mosley (MTV3, 2006).

FOM: *Formula One Management* (FOM) on Formula 1:n kaupallisia mediaoikeuksia hallinnoiva järjestö. Bernie Ecclestone on johtanut järjestöä sen perustamishetkestä lähtien. Ecclestonea pidetään Formula 1-maailman vaikutusvaltaisimpana miehenä, jonka johdosta F1:stä on tullut miljoonaluokan bisnes. (MTV3, 2006.)

FOTA: *Formula One Teams Association* (FOTA) on tallien oma jäsenjärjestö. Yhdistykseen kuului vuonna 2009 12 tallia: BMW Sauber, Brawn GP, Campos Meta 1, Force India F1, McLaren, Red Bull Racing, Renault F1, Scuderia Ferrari, Scuderia Toro Rosso, Team USF1, Toyota Motorsport ja Williams F1. FOTA:n puheenjohtajana toimii Luca Di Montezemolo. Järjestön tarkoituksena on valvoa tallien etuja Formula 1:ssä. (FOTA, 2009.)

3 F1-TOIMITTAMINEN VS PÄIVITTÄISJOURNALISMI

3.1 Urheilu televisiossa

Viimeisen vuosisadan suurimpiin muutoksiin urheilun parissa voidaan pitää sen siirtyminen kaiken kansan nähtäville televisioruutuihin. Mikään ei enää rajoita eri urheilulajien seuraamista maailmanlaajuisesti. Paikan päälle ei enää tarvitse mennä, jos ei halua, vaan urheilua voi seurata television välityksellä suorana tai tallennettuina lähetyksinä mihin aikaan tahansa vuorokaudesta. F1-kuljettaja Ayrton Sennan traaginen kuolema vuonna 1994 ei välttämättä olisi ollut uutisten ykkösaiheena tai maailmanlaajuisesti tiedossa, ellei lajia olisi voinut seurata televisiosta. (Hietala, 1996, 104.)

Ilman Formula 1:sten televisioimista Keke Rosbergin voittaessa F1-maailmanmestaruuden (1982) Suomessa tuskin oltaisiin edes tiedetty koko lajista tai valittu Rosbergia hänen mestaruutensa myötä vuoden urheilijaksi. Televisio on siis hyvin merkittävä tekijä siihen, miksi Formula 1 on Suomen suosituin ja seuratuin moottoriurheilulaji. Taloustutkimuksen teettämän tutkimuksen mukaan Formula 1 on tällä hetkellä toiseksi arvostetuin urheilulaji jääkiekon jälkeen. Tutkimuksessa tutkittiin mielikuvia 29 eri urheilulajista ja siihen vastasi 4012 iältään 15–79-vuotiasta (Taloustutkimus, 2008).

Televisiourheilua on verrattu vuonna 1994 kahden amerikkalaistutkijan toimesta vastaamaan miehisessä kulttuurissa naisten saippuasarjoja. Suurin osa urheilun seuraajista on miehiä, kuten enemmistö saippuasarjojen katsojista on naisia. Urheilusta voidaan myös löytää samoja draaman keinoja kuin saippuasarjoissakin. Sarjoissa pyritään kokemaan ja rakentamaan tunteita vahvojen henkilöiden kautta, minkä voi huomata myös urheilussa. Formula 1:ssä seurataan kuljettajan suoritusta ja jännitetään, voittaako lopulta katsojan suosikkikuljettaja. Lisäksi F1-televisiodramatiikka kasvaa onnettomuusriskin myötä. Kuten saippuasarjoissa, niin urheilussakin odotetaan jännittävää loppuratkaisua: saavatko sarjan rakastavaiset lopulta toisensa tai voittaako suomalainen kuljettaja Toisin taas urheilun draama rakentuu siihen, että mikään tulos ei ole lopullinen, vaan edessä on aina uusia otteluita. (Hietala, 1996, 104-105.)

Lähes jokainen F1-kilpailu toistaa tapahtumiltaan toisiaan. Autot kiertävät radan kierrokset samalla lailla, ellei tapahdu onnettomuuksia. Tämän vuoksi tapahtuma on niin sanotusti televisiollistettava, jotta katsojan mielenkiinto säilytettäisiin. Televisiollistamisella tarkoitetaan sitä, että tapahtumat suunnitellaan tarkasti etukäteen, jolla voidaan luoda lisää draamaa lähetykseen. (Hietala, 1996, 107.)

Formula 1:ssä se tarkoittaa muun muassa sitä, että mediaoikeuksien haltija FOM suunnittelee jokaista lähetystä tarkasti mitä kuvataan ja milloin. Lähetyksistä näkee, että niihin on sijoitettu paljon rahaa. Kamerat on sijoitettu niin, että katsoja näkee parhaiten, mitä kilpailussa tapahtuu. Erityisesti ratojen kohdat, joissa on suurin onnettomuusriski, esimerkiksi mutkissa tai lähtösuoralla, kameratyöskentely on entistä tehokkaampaa. Lisäksi nykytekniikan ansiosta kameroita on myös nykyään liitetty kuljettajien kypäriin. Formula 1:n televisio-oikeuksia hallitseva MTV3 taas lisää dramatiikka lähetyksiin selostajiensa kautta.

Nykyään televisioiduit urheilutapahtumat ovat hyvin etukäteen suunniteltuja ja niissä suositetaan erityisesti visuaalista näyttävyyttä. Katsojalle tarjotaan draamaa ja televisioon paremmin soveltuvia, nopeatempoisia lajeja. Kuvattavaan materiaaliin nähden televisioilmaisun lähtökohtana on nimenomaan asettaa katsoja ideaaliasemaan. Tarkoituksena on saada katsojalle olo, että hän on paikan päällä, mutta lähempänä kuin katsomosta tilanteita seuraava fani. (Hietala, 1996, 107.)

Myös Formula 1-kilpailuissa kaikki tapahtumat ovat tarkkaan suunniteltuja ja harkittuja. Television kautta lajista voi saada jopa niin hyvän kuvan, että mennessä paikan päällä kilpailuun voi kokea pettymyksen, sillä televisiossa kaikki on näyttänyt paljon paremmalta. Paikan päällä kilpa-autot vain suhahtavat silmänräpäyksessä ohitse.

Tutkija Veijo Hietalan (1996, 108-110) mukaan urheilun televisioretoriikka keskittyy kolmeen kiinnostuksen kohteeseen, joita voi huomata myös Formula 1:ssä: kamppailuun voitosta, ohituksiin, sekä onnettomuuden mahdollisuuteen.

3.2 Journalismin itsesääntely

Toimittaja on työssään subjektiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja. Tässä hänen työkalunsa ovat uutisen valinta ja mielipidejuttu. (Huovila, 1996, 11.)

Huovilan esimerkin lisäksi toimittaja myös rakentaa ja esittää, eli konkreettisesti toimittaa jutun.

Journalismissa sovelletaan kahta käytäntöä: Oikeudellista sekä itsesääntelyä. Toisin sanoen valtion säätämää lakia ja *Julkisen sanan neuvoston* (lyhennelmä JSN) laatimia journalistin ohjeita. Journalismiin liitettävä laki koskee muun muassa sananvapautta, lähdesuojaa, kunnian loukkausta, valtiosalaisuutta ja vastinetta. Lain lisäksi viestintäalan sisällä syntyneet eettiset, journalistin ohjeet on luotu journalismin sisällä säätelemään toimitusten julkaisuja. Nämä ohjeet ovat tarkempia ja yksityiskohtaisempia kuin journalismin lainsäädäntö. Ohjeiden noudattamista valvoo Julkisen sanan neuvosto. (Mäntylä, 2004, 10).

Valtion säätämästä laista sekä journalistin ohjeista löytyy toisiaan vastaavat kohdat oikaisusta ja vastineesta.

Journalistin ohjeet jaetaan viiteen kategoriaan: Ammatilliseen asemaan, tietojen hankkimiseen ja julkaisemiseen, haastateltavan ja haastattelijan oikeuksiin, virheen korjaamiseen ja omaan kannanottoon sekä yksityiseen ja julkiseen. Nämä viisi kohtaa on jaettu 35 eri kohtaan, joissa käsitellään tarkemmin edellä mainittuja kategorioita. (JSN, 2009.)

Jorma Mäntylän (2004, 26) esittämän toimintamallin mukaan (Pietarinen & Launis, 2002) toimittajan käyttäytyessä moraalisesti väärin esimerkiksi jättämällä oleellista tietoa pois jutustaan rikkoo hän ammattieettisiä normejaan. Tällaisissa tapauksissa journalistin ohjeet toimivat hyvänä journalistin itsesäätelynä.

Yhä enenevissä määrissä kaupallistuvassa päivittäisjournalismissa, jonka tarkoituksena on myydä lehtiä tai saada ohjelmille lisää mainostajia, journalistin ohjeet ovat tehokas keino valvoa rikkeitä. Siitä huolimatta journalistin ammatilliseen riippumattomuuteen ei ainoastaan vaikuta mainonta. Journalisteille aiheuttaa ongelmia myös laajemmassa skaalassa talouselämä ja etenkin suuryritykset. Tämän ilmiön voi huomata esimerkiksi pienempien paikkakuntien paikallislehdistä, jotka ovat riippuvaisia toiminnaltaan

paikallisten yrityksen mainostuloista. Toimittaja ei välttämättä voi olla tällaisten yritysten kohdalla liian kriittinen, sillä se saattaa johtaa ison taloudellisen tukijan menettämiseen. Näin ollen toimittaja joutuu tilanteeseen, jossa oma ammatillinen riippumattomuus kyseenalaistuu. (Mäntylä, 2004, 96)

Uusien journalistien ohjeiden julkaisun (2005) jälkeen Julkisen sanan neuvostoon on tehty ainoastaan yksi kantelu moottoriurheilu-aiheisesta televisiojutusta. Kantelu tehtiin Yleisradion Ruutulippu-ohjelman Formula 3-aiheisesta uutisesta. Jutussa uutisoitiin naispuolisen Formula 3 - kuljettajan ja hänen managerinsa yhteistyön päättymisestä. Uutisessa viitattiin kilpa-ajajan managerin lähettämään tiedotteeseen. Kantelun tekijä vaati oikaisua uutiseen, sillä perusteella että tiedote olisi ollut virheelliseen. Julkisen neuvoston päätös oli vapauttava. (JSN, 2004.)

Käsitys julkaistun informaation olemisesta oikeata tai väärää on useissa tapauksissa tulkinnanvarainen. Tämän ilmiön voi huomata muun muassa seuraamalla Julkisen sanan neuvostoon tulevista kanteluista. Vuonna 2008 Julkisen sanan neuvostoon tehtiin 222 kantelua ja se antoi 95 päätöstä. Langettavia päätöksiä tuli 24. Kanteluiden yleisin peruste oli yksityiselämän suojan rikkominen. (JSN, 2008.)

Journalistisesta lähtökohdasta journalistille tärkeimpiä ohjeita ovat journalistin ohjeet, joita tulisi noudattaa kaikessa journalistisessa työssä. Tiedotusvälineet, jotka ovat allekirjoittaneet Julkisen sanan neuvoston (perustettu 1968) sopimuksen sitoutuvat julkaisemaan neuvoston ratkaisut. JSN ei määrää rangaistuksia, vaan niistä vastaa tuomioistuin. Toisin taas JSN tekee huomautuksia hyvän journalistisen tavan rikkomisesta ja tämä tieto tulee langettavan huomautuksen saaneen tiedotusvälineen julkaista. (Mäntylä, 2004, 38-39.)

Journalismikritiikin tila on laskussa Suomessa. Ymmärrettävästi mainonta ei ole journalismia, sillä mainostaja maksaa siitä, että saa haluamansa sisällön julkisuuteen. Tämä on etenkin kaupallisen median ongelma, sillä tulot tulevat mainostajilta. Mainosrahoitteisessa mediassa toimittajalla on paineet talouselämästä ja tulostavastuu, jonka seurauksena saattaa olla marginalisoituminen ja jääminen kaupallisten tietohyödykkeiden varjoon. Voidaan siis kyseenalaistaa, kuinka paljon kaupallisessa mediassa voidaan käyttää journalismille lainkin suojaamaa sananvapautta. Tänä päivänä viestintää ymmärretään yhä enemmän kaupalliseksi tuotteeksi, jota voidaan verrata

ikään kuin tavaraksi, joka valmistetaan teollisesti, nopeasti ja edullisesti. (Mäntylä, 2004, 142-144).

Taloudellisista syistä viestinnässä kohdataan yhä enemmän tilanteita, joissa joudutaan tilanteisiin, jotka ovat toimittajan näkökulmasta eettisesti epäilyttäviä. Lisäksi kasvavassa uutiskilpailussa voi syntyä tilanne, että myös tiedonhankinnassa käytetään arveluttavia menetelmiä. Urheilujournalismissa kohdataan myös vastaavia tilanteita. Eri urheilutapahtumien tv-oikeudet pitää ostaa, jotta niitä voi esittää. Tämä on jo lähtökohdaltaan ongelmallinen ja erikoinen tilanne, sillä juttujen toimittamisessa ei niin sanotuissa normaaleissa olosuhteissa pitäisi joutua maksamaan mitään. Jo lähtöasetelmiltaan urheilujournalistilla on erilaiset paineet kuin päivittäisjournalismissa ottaa huomioon mainostajat ja sponsorit, kun urheilulajin televisiointioikeudet on erikseen ostettu tv-kanavalle. Se, että televisio-oikeuksista maksetaan sisältää ongelmia urheilujournalismille. Toimittaja saattaa joutua tilanteisiin, joissa ei voi tai kykene kritisoimaan urheilutapahtuman järjestäjää tai sen mainostajien tuotetta.

F1-journalismissa kaiken kilpailumateriaalin tuottaa FOM, joka jo sinänsä vaikuttaa siihen, mitä lajista nähdään. Haastattelumateriaalin kuvaa MTV3:n kuvaaja, mutta sekin on tarkkaan rajoitettua, missä saa kuvata ja milloin. Kuitenkin luvan myöntämisen jälkeen materiaalia voi kuvata ja julkaista mitä vain kameralle tallennetaan. Siitä huolimatta MTV3:n ja muiden F1:ä kuvaavien televisioyhtiöiden on lähettävä alkuperäinen kuvamateriaalin FOM:in haltuun ja oikeudet säilyvät heillä. Eli FOM voi käyttää miten haluaa muiden televisioyhtiöiden kuvaamaa materiaalia.

3.3 Journalismin etiikka ja kenttä

Niin Suomessa kuin ulkomaillakin journalistietiikan niin sanottuja kulmakiviä ovat totuudellisuus ja pyrkimys luotettavaan tietoon. Journalistin ohjeissa (JSN, 2005) opastetaan toimittajaa tuomaan esiin totuus ja mahdollisimman paljon faktoja. Journalistinen etiikka voidaan jakaa kahteen eri suuntaukseen: deontologiseen ja teleologiseen etiikkakäsitykseen. Deontologisen toimittajakäsityksen mukaan voidaan puhua niin sanotuista totuustoimittajista, jotka eivät mieti julkistamiensa tietojen seurauksia. Totuustoimittajat ovat lojaaleja ainoastaan omille jutuilleen. Toisin taas teleologisen etiikkakäsityksen mukaan toimittajat arvioivat enemmän juttujen

seurauksia kuin itse totuutta. Tällä tarkoitetaan sitä, että jos tiedon julkaisu epäilyttää toimittajaa, hän saattaa poiketa totuudesta tai jättää kertomatta jotain. (Mäntylä, 2004, 26.)

Suomessa on tehty toimittajien keskuudessa empiirisiä kyselytutkimuksia, joiden mukaan toimittajat eivät kuulu selkeästi kumpaankaan ryhmään. Molempia suuntauksia käytetään tilanteiden mukaan. Toimittajat saattavat julkaista saamansa tiedot täysin välittämättä seurauksista tai toisaalta välillä mietitään hyvinkin tarkasti seurauksia (Mäntylä, 2004, 26-27).

Hyvin suurella todennäköisyydellä toimittaja joutuu elämänsä aikana miettimään julkaisemansa tiedon eettisyyttä ja samalla punnitsemaan, mikä on oikein ja väärin. Tieto saattaa vahingoittaa jotain osapuolta ja journalistin ohjeita noudattava toimittaja joutuu miettimään, mikä on eniten oikein. Mielenkiintoinen ilmiö on; tehdäänkö päätökset yhteiskunnallisesta vai esimerkiksi taloudellisista syistä, eli mikä juttu myy eniten. Voiko silloin uutisjournalismi olla totuudellista ja kenen totuuden journalismi kertoo. Onko uutisjournalismi täysin objektiivista ja totuudellista, jos toimittaja tekee valintoja jo sen suhteen, mistä uutisoidaan. Eli eivätkö kaikki valinnat tee uutisesta subjektiivisen. Toisin taas, jos uutiseen tehdään jatkuvasti valintoja, voiko se olla objektiivista. Näihin valintoihin vaikuttaa niin journalismi alana ja tiedotusvälineenä kuin toimittajan omilla päätöksillä ja menetelmillä.

Medialukutaitoinen katsoja osaa kyseenalaistaa kaikkea informaatiota. Urheilujournalismi on uutisointia, mutta silti siinä otetaan vahvasti kantaa ja ollaan usein jopa subjektiivisia, joka kuuluu oleellisesti tämän journalismin alalajin yhdeksi tunnusmerkiksi. Voidaan siis kyseenalaistaa onko urheilujournalismi journalismia vai viihdettä. Kuka tai mikä lopulta määrää, mikä on oikein ja väärin sekä onko urheilujournalismissa ylipäätään oikeaa tai väärää. Asiaa voi tarkastella myös urheilun näkökulmasta; Kalle Virtapohjan mukaan (toim. Roiko-Jokela & Sironen, 1999, 58) toisaalta myös mediasta on tullut urheilun kannalta niin merkittävä tekijä, että jopa lajien sääntöjä muokataan median kannalta sopivammaksi.

Urheilu-uutisoinnissa voi erottaa sille ominaisia erilaisia tunnusmerkkejä. Sitä seuratessa voi huomata, että se on yleensä kaikkea muuta kuin neutraalia. Urheilu-uutisissa on mukana paljon sotaan viittaavaa sanastoa, viihteellisiä arvoja sekä politiikkaa. Urheilussa myös valitaan puoli, joka ei yleensä näy päivittäisjournalismissa

käytettävän. Onko urheilujournalismi koskaan neutraalia vai ennemminkin kantaa ottavaa? Omasta mielestäni urheilujournalismissa otetaan aina kantaa, jonkun osapuolen puolesta. Olisi ylipäättänsä hankalaa olla ottamatta kantaa urheilutilanteissa, joissa on kyse voittamisesta, häviämisestä, tasa-pelistä, loukkaantumisesta tai keskeyttämisestä, jos tarkoituksena on uutisoida ja selittää syitä, miksi mitään tapahtui.

Urheilutoimittajat ovat itsekkin usein sanoneet ja kirjoittaneet omassa kritiikissään, että urheilujournalismi on kaavamaisista ja urheilun auktoreihin ja ideaan sitoutunutta. Ollaan tämän kritiikin tärkeydestä mieltä mitä tahansa, ilmiöön löytyy useita selittäviä tekijöitä. Merkittävimpänä pidän sitä, että urheilu itsessään on kovin kaavamaisista ja yksinkertaista. Kaavamaisuus näkyy mm. Pitkissä sarjoissa tai liigoissa: kymmeniä otteluja, joissa lopputulokset ja yksityiskohdat vaihtelevat, mutta joissa perusrakenne on aina sama. (Pänkäläinen, 1998, 6)

Suomessa journalismille merkittävät piirteet ovat siis syntyneet journalistin ohjeista, valtion säättämästä laista sekä vakiintuneista toimintatavoista. Kuitenkin valtiokohtaisesti toimittajan ohjeet sekä joukkoviestintää ja journalismia säätelevät lait vaihtelevat. Journalismi haarautuu eri alalajeihin, joista voi erottaa esimerkiksi poliittisen journalismin, kulttuurijournalismin ja urheilujournalismin. Näiden haaraumien lähtökohdat ovat aivan samat kuin missä tahansa muussa journalismissa ja niissä sovelletaan vuosien saatossa kehittyneitä käytäntöjä, mutta eri keinoin. Nämä edellä mainitut haaraumat jakaantuvat taas pienempiin haaraumiin. Televisiossa urheilujournalismilla tarkoitetaan urheilun ajankohtais- ja uutislähetystyksiä, sekä urheiluun liittyvät haastattelut ja dokumentit (Vitikka, 2003, 9). Urheilujournalismin yksi haarauma on moottoriurheilujournalismi, jonka ala-lajina on F1-journalismi.

3.4 F1-journalismi

Tutkielmassani haastattelin MTV3:n neljää F1-toimittajaa: *Oskari Saarta, Matti Kyllöstä, Erkki Mustakaria ja Timo Pulkista*. Heidän lisäksi haastattelin F1-kuvaajaa *Tomi Pulkista*.

Oskari Saari vastaa MTV3:n Formula 1-toiminnasta. Saari on selostanut F1-lähetystyksiä ja toimittanut kilpailuista juttuja vuodesta 2004 lähtien. Hän on myös tehnyt usean vuoden ajan töitä uutistoimittajana printissä ja sähköisessä mediassa, sekä kirjoittanut

kirjan F1-toimittamisen lisäksi. Nykyään Saari selostaa yhdessä entisen F1-kuljettaja Jyrki Järvilehdon kanssa MTV3 MAX:n suoraa lähetyksiä.

Matti Kyllönen on yksi Suomen tunnetuimmista urheiluselostajista. Hän on toiminut F1-selostajana eri kotimaisille televisiokanaville vuodesta 1985 lähtien. Nykyään hän selostajaa MTV3:n Formula 1-lähetyksiä Erkki Mustakarin kanssa.

Erkki Mustakari on entinen seiväshyppääjä ja nykyinen F1-toimittaja. Hän on selostanut Kyllösen kanssa jo useiden vuosien ajan, ja heidän 200. yhteinen lähetys tuli täyteen Barcelonan osakilpailuissa kaudella 2009. Mustakari toimittaa F1-aiheisia juttuja myös printtimediaan niin Suomeen kuin ulkomaille. Lisäksi hän tekee Suomen Tietotoimiston (lyhennelmä STT) F1-uutiset ja tiedotteet.

Timo Pulkkinen on toimittanut erilaisia moottoriurheilujuttuja eri tv-kanaville jo lähes 30 vuoden ajan. Formula 1:ssä Pulkkinen toimii varikkotoimittajana. Lisäksi Pulkkinen selostaa ja toimittaa juttuja myös muusta moottoriurheilusta.

Tomi Pulkkinen kuvaa F1-varikolla haastattelut ja MTV3:n insertit lähetyksiä varten. Pulkkinen aloitti kuvaajana Formula 1:ssä vuonna 1998. Formula 1:n lisäksi hän kuvaa myös muita urheilulajeja MTV3:lle. Timo ja Tomi Pulkkinen ovat veljeksiä.

F1-toimittajalle ei ole tärkeintä tietää tekniikasta, vaan tärkeämpää on inhimillinen puoli: Miksi Mika Häkkinen itki voitettuaan ensimmäisen maailmanmestaruuden tai miksi Kimi Räikkönen on kuin ei mitään olisi tapahtunut, vaikka voitti uransa ensimmäisen osakilpailun. Ne ovat asioita, jotka kiinnostavat ihmisiä. (Mustakari, Erkki henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2009)

MTV3-kanavan F1-tuottaja Oskari Saaren (henkilökohtainen tiedonanto 7.7.2009) mukaan Formula 1 -juttujen näkökulmien peruslähtökohtana on se, mikä suomalaisia kiinnostaa ensisijaisesti eli suomalaisten kuljettajien asiat. Tällä kaudella ne ovat olleet Kimi Räikkösen ja Heikki Kovalaisen asiat ja tekemiset, sekä niistä raportoiminen. Tämän jälkeen valitaan muut kiinnostavat asiat. Saaren F1-juttujen näkökulmien valinta ei eroa urheilujournalismista Suomessa. Suomalaisen urheilujournalismin päälähtökohtana on suomalaisten urheilijoiden asiat ovat tärkeimmät, jonka jälkeen tulevat muut kiinnostavat asiat. Ensisijaisesti suomalaisia kiinnostaa urheilussa, miten suomalaiset pärjäävät.

F1-journalismia ei ole helppoa määritellä, ja se on iso kysymys arvioitavaksi. Kun verrataan Formula 1:ä muuhun urheiluun, sen voidaan sanoa olevan erittäin tekninen moottoriurheilulaji. Mitä enemmän F1-toimittaja ymmärtää tekniikkaa, sitä enemmän pohjaa on toimitettaville jutuille. Sama käytäntö pätee myös jokaisen urheilulajin suhteen: mitä enemmän tietoa toimittajalla lajista on, sitä helpommin juttu rakentuu.

F1-journalismiin pitäisi päteä samat säännöt kuin muuhun journalismiin. Voisi jopa sanoa, että F1-maailmassa töitä tekevältä toimittajalta vaaditaan kenties ammattimaisempaa otetta, sanan ”journalismi” varsinaisessa merkityksessä, sillä sieltä löytyy selkeitä vaaramomentteja: kaupallisuus ja sensaatioiden etsiminen, sekä niillä hyötyminen.

Toimittajalta vaaditaan ammattimaisempaa otetta seuloa tämän tyyppiset tapaukset pois ja löytää sieltä olennaisia ja tärkeitä uutisaiheita, joista tehdä uutisia. F1-toimittaja saattaa joutua tilanteisiin, joissa hän joutuu kyseenalaistamaan motiivejaan julkaista juttuja, sillä toimittajille saatetaan kertoa virheellistä tietoa. Myös toimittajat, esimerkiksi italialainen lehdistö, on tunnettu siitä, että he saattavat julkaista tahallisesti valheita aiheuttaakseen mediakohua. (Kyllönen, Matti, henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009.)

F1-toimittaja voi noudattaa ja pitääkin noudattaa journalistin ohjeita. Eli ammattitoimittajalla, journalismin kirkkaalla tähdellä on aina mielessä ohjeet. Ei toimittaja voi jättää journalismin tuomaa ammattimaisuutta sivulle, kun hyppää mukaan Formula 1-toimittajaksi. Jos ajatellaan nimenomaan, että jos hypätään rivitoimittajasta formulamaailmaan, niin kyllä se journalismin kultainen ohje täytyy kulkea ehdottomasti mukana. Jos ohjeet eivät kulje mukana, niin se maailma kyllä opettaa aika nopeasti ottamaan journalistin ohjeet käytäntöön ja niiden mukaan toimia eteenpäin. (Kyllönen, Matti henkilökohtainen tiedonanto 18.8. 2009)

Formula ykkösissä toimittajan työ on osittain säännellympää, kuin muussa toimittamisessa. Tämän voi todeta jo FOM:ille maksettavista televisio-oikeuksista, eli konkreettisesti sähköisellä puolella on maksettava rahaa siitä, että voi toimittaa juttuja. Tämä on merkittävä ero muuhun päivittäisjournalismiin. Esimerkiksi, jos jossain on liikenneonnettomuus niin toimittajan ei tarvitse maksaa siitä, että hän pääsee paikan päälle. Toisin F1-televisio-oikeuksien maksaminen ei poikkea muusta televisioidusta urheilujournalismista, sillä myös usean muun isojen urheilutapahtuman

kuvausoikeuksista maksetaan. Formula 1:n lisäksi Suomessa ja Euroopassa nähtävistä moottoriurheilulajien televisio-oikeuksista maksetaan myös ainakin Rallin MM-sarjasta ja Moto GP:stä (Saari, Oskari henkilökohtainen tiedonanto 7.7.2009).

F1-varikolle ei pääse toimittamaan juttuja ennen kuin toimittaja on läpäissyt tarkan seulonnan. Varikolla tarkoitetaan tässä yhteydessä aluetta, joka sijaitsee kilparadan läheisyydessä. Kuitenkaan toimittamistyyli ei poikkea käytännössä paljoakaan muusta journalismista sen jälkeen, kun televisiotoimittaja on läpäissyt ehdot ja televisioyhtiö maksanut FOM:ille mediaoikeuksista.

Suomessa tunnetuimpia päätyönään Formula 1:ä seuraavia toimittajia ovat muun muassa Turun Sanomien Heikki Kulta, MTV3:n Oskari Saari ja Erkki Mustakari Helsingin Sanomien Juha Päätaalo. Iltaapäivälehtien F1-toimituksissa vuorotellaan, kuka toimittaja menee minnekin kilpailuihin ja kirjoittaa juttuja. (Mustakari, Erkki henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2009.)

Verraten F1-maailmaa muuhun urheilumaailmaan mielenkiintoiseksi seikaksi osoittautuu Formula 1 -maailman eräänlainen suljettuus. Kaupalliset oikeudet omistava FOM valvoo, mitä toimittajat julkaisevat. Tämä tapahtuu siten, järjestölle pitää lähettää kaikki alkuperäinen materiaali, mitä kilpailusta kuvataan. Tämän lisäksi FOM:ille jää kaikkeen kuvattuun materiaaliin tekijänoikeudet. FOM voi käyttää halutessaan materiaalia ihan miten haluaa ja mihin tarkoitukseen tahansa. Kuvattu materiaali on lähetettävä kokonaisuudessaan Englantiin FOM:in arkistoihin jokaisen kilpailun jälkeen. (Pulkkinen, Tomi henkilökohtainen tiedonanto 5.10.2009.)

Tämä on iso ja merkittävä ero verrattuna päivittäisjournalismiin. Muussa toimitustyössä tekijänoikeudet kuuluvat ja jäävät jutun toimittajalle ja tekijälle, tai ainakin toimitukselle. Suomalaisissa tiedotusvälineissä ja uutistoimituksissa juttujen sisältöjä valvoo Julkisen sanan neuvosto. Jo tämä seikka osoittaa sen, että F1-journalismissa ei voi täysin päteä samat säännöt kuin muussa päivittäisjournalismissa. Kuitenkin toimintaprosessiltaan F1-juttujen toimittaminen eroaa hyvin vähän muusta toimitustyöstä. Ensimmäiseksi seurataan, mitä tapahtuu. Seuraavaksi toimittaja etsii esiin erilaisia mielipiteitä ihmisistä, kuljettajista, tallipäälliköistä. Näiden henkilöhaastatteluiden ja taustatöiden jälkeen toimittaja kokoaa ja toimittaa jutun kokonaisuudessaan.

Television panostus Formula 1:n parissa on noussut aivan uudennlaisiin sfääreihin. Keke Rosbergin kuljettaja-aikoina (1978–1986) suorat lähetykset olivat vielä harvinaisuuksia. Televisiolähetysten myötä koko laji on noussut uudelle tasolle ja isompien kansojen tietoisuuteen. 20 vuotta sitten Formula 1:ssä ei nähty haastatteluita kuljettajista. Silloin oli iso asia se, että saatiin radoilta kuvaa, jotta ylipäättänsä nähtiin kilpailu. (Pulkkinen, Timo henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009.)

F1-maailma on hyvin byrokraattinen maailma, minkä vuoksi medialla on myös muita sääntöjä noudatettavana journalistin ohjeiden lisäksi. Sääntöjä on esimerkiksi toimintatavoissa, kuten juttujen ja tietojen hankkimisessa. Median näkökulmasta voi mainita lajin heikkoutena haastatteluiden saamisen vaikeuden. Erityisesti henkilökohtaiset haastattelut ovat kovan työn takana, sillä ne pitää sopia pitkällä aikajänteellä.

3.5 F1-valta

Formula 1:ssä raha tuo valtaa. Suurin syy sille, miksi Formula 1 kuuluu maailman rikkaimpiin ja vaikuttavimpiin urheilulajeihin, johtuu televisio-oikeuksien myynnistä. Televisioyhtiöt ovat valmiita maksamaan omaisuuksia F1-lähetys-oikeuksista. Syynä on se, että maailmanlaajuisesti mikään muu urheilu ei tavoita yhtäaikaaisesti niin suurta määrää katsojia. (Hotten, 1999, 199.)

Ei siis ole kovin yllättävää, että myös mainostajat haluavat olla mukana yhteistyössä tässä yhdessä maailman seuratuimmassa urheilulajissa. Eli yhtäläillä kuin F1 tarvitsee televisioyhtiöiden tuomaa rahaa, niin myös kaupalliset televisioyhtiöt tarvitsevat Formula 1:ä täyttämään lähetysvirtaa. Bernie Ecclestone hankki jo kymmenen vuotta sitten lajin televisio-oikeuksilla 300 miljoonaa puntaa vuosittain. (Hotten, 1999, 199.)

Kymmenen vuotta sitten saksalainen kaupallinen televisioyhtiö maksoi viiden vuoden F1-televisio-oikeuksista 70 miljoonaa dollaria. Toisin taas italialainen yhtiö maksoi kymmenen vuoden oikeuksista 200 miljoonaa dollaria (Hotten, 1999, 200)

Voi vain arvailla, miten suuriksi televisio-oikeuksien summat ovat muuttunut vuosien varrella. Formula 1:n mediaoikeuksien myynnin myötä Bernie Ecclestonesta on tullut

noin 3 miljardin euron omaisuudellaan yksi Englannin varakkaimmista ihmisistä. (MTV3, 2006.)

Suomessa MTV3 omistaa yksinoikeuden F1-lähetyksiin. Printtimedia ei joudu maksamaan mitään kirjoitus- tai valokuvausoikeuksista. Tosin taas liikkuvasta kuvasta ja äänestä maksetaan senkin edestä.

Politikointia on Formula 1-journalismissa näkyvä piirre ja sitä on mukana aina Formula 1:ssä. Formula 1:ssä politikoinnilla tarkoitetaan sitä, kun puhutaan sääntötulkinnosta, kabineteissa tehtävistä rakennemuutoksista, säännöistä, rangaistuksista ja vilpillisestä toiminnasta. Politikoinnilla tarkoitetaan ennen kaikkea juuri FIA:n ja Bernie Ecclestone'n organisaation FOM'in välillä käytäviä keskusteluja. Lisäksi F1-tallien yhdistys FOTA tekee omalla puolella vastaehdotuksia. (Kyllönen, Matti henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009)

Erityisesti printtimedia on menettänyt uskottavuutta, sillä siellä kirjoitetaan niin paljon valheita, että ihmiset eivät enää usko juttuihin. Tänäpä kävi näin, mutta huomenna ne taas muuttuu. Kirjoittavan median valta on ihan nolla, sillä ei ole mitään valtaa. Jos kirjoittava media ilmoittaa, että ne eivät tule enää yhteenkään kisaan kirjoittamaan juttuja, niin siihen ei kuole kukaan. Mutta jos 200 televisioyhtiötä maailmassa sanoo, että me ei enää lähetetä Formula 1:ä, niin se on isompi tuho. Mediakentässä telkkarin valta on ylivoimaisesti suurin, tietenkin. Sieltä tulee se raha, joka jaetaan niille talleille. Lehdethän eivät joudu maksamaan mitään siitä, että ne saa tulla formulakisoihin, eikä myöskään valokuvaajat. (Pulkinen, Timo henkilökohtainen tiedonanto, 7.10.2009.)

Bernie Ecclestone on äärimäisen kovakasvoinen ja vaikuttava tekijä. Luulen, että hän itse ei hyväksy sitä, että media olisi koskaan hänen yläpuolellaan, vaan hän haluaa pitää sitä omissa käsissään ja monta kertaa näkee, että Bernie hallitsee myös mediaa. Se näkyy erinäisten asioiden rakentelusta ja asioiden julkituomisesta. Ecclestone'n kautta menee kaikki se televisiolähetysvirta, mitä nähdään maailmassa, jatkossa todennäköisesti enenevissä määrissä myöskin siten, että Bernien organisaatio tuottaa kaiken F1-kuvamateriaalin. (Kyllönen, Matti henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009)

Voidaan puhua, että Formula 1 on Bernie Ecclestone'n omistama tuote, jota ostetaan ja myydään korkeimman tarjouksen tehneelle. (Hotten, 1999, 215)

Sanoisin, että Berniellä on valta Formuloissa. Se kuitenkin ohjailee ja sillä on kaikki narut käsissä. Raha on valtaa Formuloissa, niin kuin kaikessa urheilussa. Toki tallit käyttävät paljon rahaa, mutta vuosien varrella ne on ruvennut myös saamaan lajilta paljon rahaa. Bernielle on kaikki kiitollisia, että hän on sen tehnyt. Jos kaikki tallit puhaltisivat yhteen hiileen, niin kyllä ne saisi Bernien hiillostettua sieltä ulos. Mutta ei ne välttämättä edes halua, koska eivät ole

keksineet ketään muuta tilalle, joka pystyisi yhtä hyvin hoitamaan hommat. Valta on ensimmäiseksi Berniellä, seuraavaksi talleilla. FIA:n valta ulottuu sääntöihin ja millaisilla autoilla ajetaan, eli sillä ei ole siinä mielessä ole valtaa. Medialla yllättävän vähän valtaa. (Pulkkinen, Timo, 7.10.2009)

Säännöistä ja järjestöistä huolimatta media sijoittuu F1-maailman rakenteissa melko korkealle. Ilman mediatalojen maksamia televisio-oikeuksia laji ei välttämättä olisi tänä päivänä moottoriurheilun ykkösasemassa. Media rakentaa kokoajan tahtomattaan lajin imagoa, mutta aiheuttaa myös spekulatioita ja huhuja lajin ympärille.

Toimittajilla on niin valta kuin myös vastuu julkaisemistaan jutuista. Harvoin kuitenkaan katsoja ymmärtää sitä, mitkä ovat vaikuttavia elementtejä urheiluuutisoinnissa maailmanmestaruustasolla. Utisten takana vaikuttavat tiedottajat sekä henkilöt, jotka pyrkivät tuomaan itselleen edullisia ja haluamiaan asioita julkisuuteen. Sanomat mietitään tarkkaan ja harkitusti. Millaisia aiheita halutaan nostaa julkisuuteen, mitä niistä puhutaan ja kuka kertoo niistä toimittajille. Lobbaus eli ryhmän asian ajaminen ja näkyvyyden kohentaminen yhteiskunnassa antaa mahdollisuuden näyttää, kuinka hyvä on. (Nylund, Laakso, Olajärvi 2005, 184.)

4. TOIMITTAJANA F1-OSAKILPAILUSSA

Tässä tutkielman luvussa käsitellään sitä prosessia, mitä toimittaja käy läpi mennessään F1-kilpailuun toimittamaan juttuja. Luku jakaantuu kolmeen osaan, joissa käsitellään mitä tapahtuu ennen kilpailuun menoa ja paikan päällä, sekä F1-haastattelun tekemistä.

4.1 Akkreditointi

F1-kilpailuun aikovan toimittajan on ensimmäisenä toimenpiteenä anottava kulkulupaa, eli F1-passia. Kirjoittavat toimittajat anovat luvan Kansainvälisen autoliiton eli FIA:n kautta. Toimittajalla pitää olla näyttöä aikaisemmin kirjoittamistaan F1-jutuista ennen kuin lupa voidaan myöntää. Aloittelevalla toimittajalla on tämän vuoksi heikot mahdollisuudet päästä akkreditoitumaan kilpailuun. Toimittajalla on löydettävä pidemmältä ajalta toimitettuja F1-juttuja tai lupaa ei myönnetä. Muussa tapauksessa on löydettävä esimerkiksi jokin moottoriurheilulehti tekemään akkreditointi toimittajan puolesta. (Mustakari, Erkki henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2009.)

Televisio- ja radiotoimittajat tekevät hakemuksen Bernie Ecclestoneen hallitseman Formula One Managementin eli FOM:in kautta. Akkreditointi kilpailuun pitää tapahtua kirjoittavan toimittajan kohdalla vähintään kuusi viikkoa ennen varsinaista kilpailua. Tosin taas televisioyhtiöt, joilla on jo lupa julkaista kilpailumateriaalia, haku-aika on lyhyempi. Televisioyhtiöiden kohdalla akkreditoitavan toimittajan hakuprosessi aloitetaan kolme viikkoa aikaisemmin. Tällä tavalla Kansainvälinen autoliitto ja Formula One Management pitää huolta siitä, että paikan päälle ei saavu hetken mielihohteesta F1-kilpailuja seuraamaan haluava toimittaja.

TV- ja radiotoimittajien kohdalla televisio- tai radioyhtiö hakee toimittajan puolesta lupaa. Suomessa MTV3:lle on myönnetty F1-lähetysten yksinoikeudet, joten tv-toimittajan akkreditoituminen tapahtuu heidän kautta. Myös muilla televisiokanavilla on oikeus lähettää toimittajia varikolle, mutta he saavat tehdä ainoastaan haastatteluita varikolta. Näissä tapauksissa materiaalin toimittaminen ei ole ilmaista, vaan myös näistä varikkohaastatteluiden oikeuksista on maksettava. Oikeudet ovat hyvin arvokkaita,

mikä on varmasti syy siihen, miksi muut suomalaiset kanavat eivät ole lähteneet F1-toimintaan mukaan. (Mustakari, Erkki henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2009.)

4.2 Paikan päällä

Jos toimittaja saa hyväksytyn päätöksen, hän pääsee paikan päälle F1-osakilpailuun. Paikan päällä toimittaja etsii media-akkreditointikeskuksen, josta hakee passinsa. Toimittajalla pitää olla mukanaan FIA:n tai FOM:n myöntämä hyväksymispaperi mukana, jota vastaan F1-mediapassi luovutetaan toimittajalle. Kilpailuviikolla toimittaja voi akkreditoitua kilpailuun joko keskiviikkona tai torstaina. Kilpailuihin voidaan akkreditoitua joko vuosipassilla tai kertapassilla. Kaikki passit ovat toimittajan kuvalla varustettuja. Varikkoalueella toimittaja voi liikkua passin kanssa, siten että se on kaulassa hyvin näkyvillä. Toimittajan mennessä ensimmäistä kertaa varikolle joutuu toimittaja allekirjoittamaan sopimuksen, jossa FOM ja FIA eivät ota vastuuta, jos toimittajalle tapahtuu jotain varikolla.

Jokaisen F1-osakilpailun tapahtumat noudattavat lähes samaa aikataulua. Kilpailuviikonlopun ohjelma koostuu seuraavasti: torstaina tiedotustilaisuudet medialle, perjantaina kahdet harjoitukset, lauantaina yhdet harjoitukset, sekä aika-ajo ja sunnuntaina osakilpailu. Suurin osa toimittajista on paikan päällä F1-osakilpailussa kilpailuviikolla torstaista sunnuntaihin. Toimittajan liikkuminen on tarkkaan määriteltyä varikolla ja siellä on tiukat turvajärjestelyt ja heidän liikkumista kontrolloidaan turvalaitteilla.

Varikkoalueella voi kuvata luvan avulla melkein mitä vain, mutta materiaalin julkaisu on tiukasti määritelty etukäteen. Esimerkiksi MTV3 voi lähettää omissa F1-lähetyksissä materiaalia varikolta, mutta kuvamateriaalin julkaisulupaa ei ole myönnetty mihinkään muihin projekteihin. Tästä esimerkkinä oli dokumenttiprojektini, jota käsittelen lisää tutkielman seuraavassa luvussa.

Varikkoalueella sijaitsevat varikkorakennukset eli motor homet. Ne ovat tallien yksityisessä käytössä olevia rakennuksia, jotka kootaan ja puretaan jokaista kilpailua varten. Jokaisella F1-tallilla on motor home, jossa järjestetään esimerkiksi tiedotustilaisuuksia ja tarjotaan syömistä ja juomista medialle sekä muille kutsuvieraille.

Tallien varikkorakennukseen ei pääse sisälle ilman, että on sopinut asiasta etukäteen. Sisään menosta sovitaan yleensä tallien tiedottajien kanssa.

Kuvaajan työn näkökulmasta Formula 1 on muuttunut kymmenen vuoden aikana helpommaksi, sillä nykyään kaikki on tarkasti aikataulutettua aikaisempaan verrattuna. Tärkeää F1-kuvaajalle ja toimittajallekin on siis ajoitus: On oltava tietyssä paikassa tiettyyn aikaan. Tomi Pulkkinen on F1:ssä MTV3:n ainut vakituinen kameramies. Joskus paikan päällä saattaa olla hänen lisäksi toinen kuvaaja, sillä MTV3:lle on myönnetty kaksi kameralupaa. (Pulkkinen, Tomi henkilökohtainen tiedonanto 5.10.2009.)

FOM:in omat kuvaajat kuvaavat kaiken materiaalin aika-ajoissa ja osakilpailuissa. Muiden kuin FOM:in kuvaajien kuvauspaikat on tarkkaan määriteltä ja aikataulutettu. Harjoitusten aikana MTV3:n kuvaaja saa kuvata varikkosuoralla eli pitlanelle, sekä ennen osakilpailun alkua lähtöruudukossa. Aika-ajoissa ja kilpailun alkaessa MTV3:n kuvaaja ei saa enää kuvata pitlanelle. Kuvamateriaalin käytössä ei ole rajoituksia eli kuvaaja voi käyttää kaikkea kuvaamaansa materiaalia, sillä hänelle on myönnetty MTV3:n kautta kuvausoikeudet. Tästä huolimatta tekijänoikeus kaikesta kuvaamasta materiaalista jää FOM:ille. Kilpailun jälkeen Pulkkinen pitää lähettää kaikki kuvaamansa materiaalia Englantiin FOM:in arkistoihin. Syynä on se, että kaupallisten oikeuksien hallitsija haluaa materiaalin omaan käyttöönsä, sekä tarkkailla, mitä kilpailuissa kuvataan. Kuvaajan ei tarvitse lähettää alkuperäisen materiaalin lisäksi editoituja versioita. (Pulkkinen, Tomi henkilökohtainen tiedonanto 5.10.2009.)

Kuitenkin Formula 1-maailmaan on tullut vuosien aikana kuvaajan ja toimittajan näkökulmasta paljon kehitystä. Tomi Pulkkinen mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 5.10.2009) hänen aloittaessa Formula 1-kuvaajana kuljettajien ei edes tarvinnut mennä kilpailujen jälkeen haastateltavaksi ja heitä sai lähinnä etsiä varikolta. Kauden 2009 suurin haaste Pulkkiselle on ollut F1-kuljettajien Lewis Hamiltonin ja Fernando Alanson kuvaaminen, sillä kaikki haluavat kuvata ja haastatella heitä.

Kilpailussa paikan päällä MTV3:n F1-tiimi noudattaa tuottaja Oskari Saaren tekemää aikataulua, johon on merkitty aiheet ja alueet, mitä ja missä kuvataan. Aikataulun avulla tiedetään tarkasti, mitä kunkin kilpailuviikonlopun aikana tehdään. Päivien päätteeksi kuvattu ja toimitettu raakamateriaali lähetetään satelliitin avulla Suomeen, jossa se editoidaan ja lähetetään. Lisäksi materiaalia editoidaan iltaisin hotellilla omilta

tietokoneilta ja lähetetään joko samana iltana internetin välityksellä Suomeen tai seuraavana aamuna satelliitin kautta.

4.3 Haastattelu

Paikan päällä myös haastatteluiden teossa on omat sääntönsä. Haastattelutilanteen täytyy olla hyvin selkeä ja mikrofonin on näyttävä haastattelua tehdessä. Tällä varmistetaan se, ettei mitään materiaalia käytetä väärin. Haastateltavan on tiedettävä selvästi, mikä on haastattelutilanne. Sääntöjen rikkomisesta voi pahimmassa tapauksessa seurata mediapassin takavarikoiminen.

Nykyään sponsorit ja tallit velvoittavat kuljettajia tulemaan haastatteluun. Tämän vuoksi kilpailualueelle on järjestetty erilaisia aitauksia ja mediatilaisuuksia, joissa on valmiit aikataulut haastatteluiden tekemiseen. Nykyiset järjestelyt ovat helpottaneet huomattavasti median työskentelyä. Kasvokkaishaastattelujen kuvaaminen ja saanti on eri asia, mikä johtuu kuljettajien tiukoista aikatauluista kilpailun aikana.

Toimittajan tehdessä haastattelua kuljettajan vieressä on yleensä tallin mediahenkilö, joka nauhoittaa haastattelut. Tämä tehdään siksi, että tallit voivat vaatia oikaisua tai korvauksia erimielisyyksien ilmetessä ja jos haastattelun tietoja väärinkäytetään tai muutetaan.

Jo silloin aloittaessani 20 vuotta sitten täytyi saada lupa tehdä haastatteluja. Kyllösen Matti oli työnantajani ja hän hankki ne luvat ja kameramiehen Bernien organisaatiosta. Mikä on muuttunut, niin kieltämättä se proseduuri, miten sinne pääsee tekemään työtä, se ei ole kovin paljoa muuttunut, itse asiassa hämmästyttävän vähän. Paljolti samat ihmiset ovat edelleen vastuullisissa viroissa. Ehkä kuljettajien saatavuus oli paljon helpompaa saada haastatteluihin kuin tänä päivänä. Mutta kyllä se oli jo silloinkin nähtävissä, että kuljettajilla alkoi olla henkilökohtaisia tiedottajia ja tallien tiedottajia. Tänä päivänä se on hyvin rajallista, koska kuljettajat ovat saatavilla. Heidän aikataulut on tiedettävä hyvin tarkkaan. Tallit julkaisevat aikataulut torstaina kilpailuviikolla, kuka on mihinkin aikaan saatavilla ja niiden aikataulujen mukaan on mentävä. Jos et ole paikalla silloin, niin voit unohtaa haastattelun. (Mustakari, Erkki henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2009)

F1-toimittaja Timo Pulkkinen on toimittanut juttuja televisioon moottoriurheilun parissa jo 27 vuoden ajan. Hänen mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009) haastatteluiden saanti Formula 1:ssä on harvinaisen vaikeaa verrattuna muuhun

moottoriurheiluun. Haastatteluiden saanti ei ole ylitsepääsemätöntä, mutta verrattuna muihin mediakenttiin, siellä haastattelut saa suorastaan helposti. Pulkkinen mukaan tilanne muuttui 1970-luvun puolivälistä vaikeammaksi, kun isommat rahat alkoivat pyöriä Formula 1:n parissa. Silloin kuljettajista tuli tähtiä, jotka pystyivät päättämään menevätkö he haastatteluihin vai eivät.

Timo Pulkkinen kertoo esimerkin, jonka mukaan Mika Häkkisen voittaessa ensimmäisen maailmanmestaruutensa (1998) kuljettajalla ei ollut velvollisuuksia mennä yhteenkään haastatteluun. Silloin, jos toimittaja löysi haastateltavan niin hän sai haastattelun. Pulkkinen uskoo, että Formula 1-maailmaan on haluttu luoda tietynlainen maailma, jossa kuljettajat ovat ikään kuin vaikeasti tavoitettavia ja kaukaisia. Syynä on osaksi myös se, että kuljettajat jotka tienaa paljon rahaa rakentavat itselleen suojakilven, eivätkä halua päästää ketään ulkopuolisia sinne. Vasta 1990-luvun lopussa Formula 1:n tulivat mukaan haastatteluaitaukset, joihin kuljettajan menevät kilpailun jälkeen. Tallien ja sponsorien paineet ovat aikaansaaneet nykyisen helpomman tilanteen toimittajalle, joka ei ole ollut kuljettajista kiinni. (Pulkkinen, Timo, henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009.)

Yksi suurimmista ongelmista on urheilutoimittamisessa kysymysten asettelu eli miten saada monipuolisia kysymyksiä. Formula 1-kilpailut toistavat tapahtumiltaan toisiaan. Oskari Saaren mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 7.7.2009) legendaarinen urheilukysymys ”miltä nyt tuntuu” ja erityisesti vastaus sen takana on kuitenkin juuri se, mitä ihmiset haluavat tietää. Tällä Saari tarkoittaa samaa kuin, mitä Erkki Mustakari kertoi (henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2009) tutkielman aikaisemmassa kappaleessa; F1:ssä on tärkeämpää ymmärtää lajin aiheuttamia tunteita kuin tekniikkaa. Oskari Saaren mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 7.7.2009) ihmisiä ei kiinnosta se, että miksi esimerkiksi kuljettajalle valittiin väärät renkaat kilpailuun vaan se, miltä kuljettajasta tuntui ajaa väärillä renkailla.

Timo Pulkkinen mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009.) F1-toimittaja voi olla kriittinen ja toimittaa juttuja urheilun näkökulmasta.

Kyl mä kuitenkin oon motorsport-mies henkeen ja vereen, et kyllä mä sen sportin kannalta valitsen sen näkökulman. Se tietysti täytyy myöntää, et ainoa minkä suhteen mä oon hieman varovainen, niin en mä noita suomalaiskuskeja, kun niitä on noinkin vähän kun kaksi siellä, niin en mä nyt tietyin tahoin lähde mollaamaan. Mut oon mä niistäkin joskus negatiivisia juttuja joskus tehnyt, mut sanotaan, et ehkä niitä voi vähän tasotella. Siihen ei vaikuta raha eikä mikään

muu kuin se, että sekin on tavallaan se sporttinäkökulma. Jos on jo noin pitkälle päässyt niin ei oo hirveesti syytä alkaa arvosteleen niitä jätkiä. Et kyl ne on jo aika pitkälle päässeet urallaan, et ne on ylipäättään formula ykkösissä. (Pulkkinen, Timo henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009.)

Timo Pulkkisen mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 7.10.2009) F1-jutuissa on oltava argumentit kohdallaan, vaikka kuljettajia ei liikaa kritisoidaisikaan. Jutut toimitetaan perustuen faktoihin, sillä televisiossa on myös näytettävä toimitettavat asiat. F1-televisiotoimittaja ei voi arvuutella mitään, vaan väitteet on perusteltava ja väitteiden on perustuttava tosiasioihin. Kirjoittavan toimittajan kohdalla asia on eri, sillä usein voi törmätä iltapäivälehtien lööppeihin, joihin on lisätty kysymysmerkki. Arvuuttelut ja skuupit saattavat lisätä lehtien myyntiä. Toisin taas televisiojuttujen väitteisiin on rakennettava tarkka runko sen ympärille esimerkiksi erilaisten haastatteluiden kautta ja konkreettisesti perusteltava asiat.

Formulauutisoinnin, kuten muussakin urheilutoimittamisessa, yhdeksi haastavimmiksi piirteeksi nousee kysymysten teko; miten esittää lisää mielenkiintoisia kysymyksiä. Toisekseen aika on useissa haastattelutilanteissa rajallinen. Toimittajalla saattaa olla aikaa esittää kolme kysymystä ajojen jälkeen, missä ajassa ei ehdi esittämään mitään erikoista. Urheilutapahtumat niin kuin F1-osakilpailut toistavat samaa kaavaa, tapahtumat ovat samanlaisia tapahtumasta toiseen. Millainen kysymysmaailman pitäisi olla ja millaisia kysymyksiä pitäisi esittää, jotta niistä tulisi monipuolisia?

F1-toimittajan ongelmana on juuri se, että laji on kaikessa monimutkaisuudessaan hyvin yksinkertainen. Tapahtumat 17 osakilpailussa ovat lähestulkoon identtisiä. Miten kysymysmaailmaa voisi monipuolistaa? Kysymysten pitää myös oleellisesti liittyä aiheisiin, jotka ovat sillä hetkellä ajankohtaisia. F1-toimittajalle tarjoutuu harvoin tilaisuuksia, joissa voidaan tehdä pidempiä henkilöhaastatteluita, sillä aikaa ei ole.

”En oikein löydä sieltä sellaista, ainakaan pitkällä tähtäimelle, että olisi joka kerta vähän erilaisia kysymyksiä, kyllä ne aika äkkiä loppuvat. Niiden vuosien aikana, kun olen tuolla ollut niin olen tehnyt 500 erilaista formulajuttua, joissa on ollut erilaisia formulakysymyksiä, ei niissä aina ole ollut samoja kysymyksiä. Ei siinä loppujen lopuksi ole niin hirveästi kysyttävää, ei se ole niin monivivahteinen laji kuitenkaan ole, vaikka ehkä se siltä tuntuukin. Mutta en tiedä onko keihäänheittäjästä tai pituushyppääjältä, voiko niiltäkään enempää sitten kysyä siitä lajista, mitä siitä lajista kysytään: Miksei keppeä lennä tai miksei juttu kulje?” (Timo Pulkkinen, 2009)

Timo Pulkkinen päättää itse, mitä valikoi juttuihinsa näkökulmaksi. Se, että MTV3 on kaupallinen kanava ei vaikuta hänen mielestä millään tavalla juttujen sisältöihin. Hän sanoo, ettei ole koskaan joutunut miettimään toimittaessaan formuloita sponsoreita ja sitä, miten he suhtautuvat. Pääpointtina on toimittaa juttuja, jotka perustuvat faktoihin.

F1-toimittajan pitää olla kriittinen. Kyllä mä olen ainakin pyrkinyt siihen, että kritiikkiä esitetään ja siitä on joskus jälkikäteen myös keskustellutkin, mutta sellaista se on. Kyllä Formuloissa voi toimia ihan samalla tavalla kuin muuallakin journalismin kentällä. Kyllä meillä on vähän kaksijakoinen tilanne, kun selostamisessa voi olla ihan rauhassa puolueellinen ja vetää kotiinpäin niin sanotusti. Sitten kun uutisoidaan, niin sitten toimitetaan asiat aika objektiivisesti ja siihen tietenkin pyritään. Välillä onnistutaan siinä paremmin ja välillä huonommin, kuin kaikki muutkin. Esimerkiksi tällä kaudella kyllä me ollaan aika kriittisesti puhuttu Heikki Kovalaisesta, koska hänellä ei ole mennyt ajot oikein putkeen. Toki me pyritään myös näkemään se toinen puoli. Sanotaan, että me ollaan kuitenkin aika maltillisia esimerkiksi verrattuna italialaiseen lehdistöön; jos yksi kisa menee huonosti niin italialaiset on valmiita hirttämään. Me enemmänkin pyritään katsomaan sen asian taakse, eli miksi kävi näin. Ei me suhtauduta muihinkaan sillä tavalla, että jos joku kerran törttöilee tai tekee jotain huonosti, niin eihän sitäkään voi yhden kisan perusteella tuomita. Kyllä meillä sillä tavalla on samat kriteerit, kuin kaikkiin muihinkin. Mutta toki ei haluta mennä kaikkein terävimpään kritiikkiin ensimmäiseksi, sanoisin näin. Sen verran mä olen kyllä uutismies, että pyrin noudattamaan niitä käytäntöjä. (Oskari Saari, 2009)

5. F1-AIHEISEN DOKUMENTIN TEKO MTV3:LLE

Tässä tutkielman kappaleessa käsitellään opinnäytetyöni tuoteosaa: Missio Lewis Hamilton -televisiodokumentin tekoa.

5.1 Idean synty

Dokumentin idea sai alkunsa MTV3:lla urheilutuottajien kanssa toukokuussa (2009) pidetystä tuotantopalaverista. Alun perin tarkoitukseni oli tehdä dokumentti Formula 1-selostaja Matti Kyllösen urasta. Olisin tarvinnut dokumentin tekoon F1-arkistomateriaalia Kyllösen uran ajalta, jotta dokumentti oltaisiin voitu toteuttaa. Projekti kuitenkin loppui lyhyeen, sillä Formula One Management ei myöntänyt lupaa arkistomateriaalin käytölle dokumenttiprojektissani. Tämän vuoksi oli kehitettävä uusi idea.

Tuottajat kertoivat minulle tapaamisessamme F1-maailman erikoisista tapahtumista, joita toimittajat ovat kokeneet työssään. Formula 1-maailman käytäntönä on se, että kuljettajien haastattelut sovitaan etukäteen eri tahojen kautta. Erään epäonnistuneen haastattelutarinan myötä tuottajat ehdottivat, että tekisin oman tutkimusmatkani Formula 1-maailmaan. Matkan tarkoituksena olisi selvittää, kuinka vaikeaa on saada haastattelu kuljettajalta sekä miten päästä osakilpailuun paikan päälle. Lisäksi toteuttaisin dokumentin niin sanotun maallikon näkökulmasta, jolla ei ole valmiita kontakteja F1-maailmaan.

Haastattelukohteeksi valittiin kuljettaja, joka oli vaikeasti tavoitettavissa ja kiinnosti useita ihmisiä: Vuoden 2008 maailmanmestari, englantilainen Formula 1-kuljettaja Lewis Hamilton. Hänen haastattelunsa olisi oikeasti vaikeasti saatavilla, sillä monet muut toimittajat haluavat haastattelun hänen kanssaan. Kohteen Hamiltonista löytyi myös kotimainen motiivi, sillä hän oli suomalaiskuljettaja Heikki Kovalaisen tallikaveri. Lisäksi viihteellistä arvoa valintaan toi se seikka, että Hamilton seurustelee Pussy Cat Dollsin -yhtyeen keulakuvan Nicole Scherzingerin kanssa.

Dokumentin oleellisena osana oli myös se, että hankin tarvittavan tiedon Hamiltonin lähestymiseen suomalaisilta F1-asiantuntijoilta: Oskari Saarelta, Jyrki Järvilehdolta,

Matti Kyllöseltä ja Erkki Mustakarilta. Dokumentin oli tarkoitus edetä siten, että otan ensiksi yhteyden suomalaisiin F1-asiantuntijoihin, jotka neuvovat minut alkuun. Suomalaiset F1-asiantuntijat auttaisivat minua omilla vinkeillään saavuttamaan dokumentin tavoitteen. Tämän jälkeen ottaisin yhteyden McLarenin yhteyshenkilöihin ja muihin tarpeellisiin osapuoliin.

Edessäni oli haasteellisen dokumentin teko, jonka työnimeksi tuli Missio Lewis Hamilton. Dokumentin uuden idean lisäksi sovimme tuottajien kanssa, että päivitän MTV3:n nettisivuilla blogia (MTV3, 2009b), jossa kerron prosessini etenemisestä ja tunnelmista kuvausten aikana.

5.2 Missio Lewis Hamilton

Toteutin opinnäytetyöni tuoteosana F1-aiheisen Missio Lewis Hamilton -televisiodokumentin. Dokumentin tavoitteena oli selvittää konkreettisesti, millaisen työn takana on saada F1-kuljettaja haastatteluun ja päästä kilpailuun paikan päälle. Dokumentin tarkoituksena oli näyttää katsojille uudessa näkökulmassa Formula 1-maailma.

Tuotin ja toimitin Missio Lewis Hamilton -dokumentin. Taideteollisen korkeakoulun elokuvataiteen opiskelija Juha Lankinen ohjasi ja vastasi dokumentin teknisestä toteuttamisesta. Aloitimme kuvaukset kesäkuussa ja päätimme ne syyskuun puolivälissä (2009).

Dokumentin materiaali hankittiin haastatteluiden ja seurannan kautta. Suomessa dokumentin kuvauskohteita olivat muun muassa toimittajan koti, eri kahvilat Helsingissä, sekä haasteltaville parhaiten sopineet paikat. Lisäksi dokumentin kuvauksia toteutettiin Italiassa 9-13.9.2009 välisenä aikana. Kuvausryhmä meni paikan päälle Italian Monzan osakilpailuun, jossa oli tarkoituksena toteuttaa Lewis Hamiltonin haastattelu.

Dokumentin kuvausten aikana päivittämäni blogia seurasi viikoittain 5000-6000 ihmistä (Karenius, Teemu henkilökohtainen tiedonanto 22.9.2009).. Mielenkiintoisinta oli huomata, miten voimakkaita reaktioita dokumentin teko herätti niin puolesta kuin vastaan. Joidenkin mielestä dokumentin aihe oli täysin turha, kun taas toiset olivat

hyvinkin kiinnostuneita ja kannustivat minua Hamiltonin haastattelun saannissa. Dokumentin blogin pidon myötä voin todeta, että pelkästään F1-aiheineena herättää voimakkaita tunteita suomalaisissa lajin seuraajissa.

5.3 Ennen F1-matkaa

Kuvausten alkaessa emme vielä tienneet ohjaaja Lankisen kanssa, mihin kilpailuun yrittäisimme päästä mukaan. Tämä selvisi vasta prosessin kuvausten edetessä.

Ensimmäisenä otin yhteyttä F1-tuottaja Oskari Saareen. Sovin hänen kanssaan tapaamisen, jonka tarkoituksena oli selvittää missä ja kenen kautta voisin toteuttaa Hamiltonin haastattelun parhaiten. Sain Saarelta vinkkeinä lähteä yrittämään haastattelun tekoa jonnekin kauden 2009 F1-osakilpailuun. Saari kertoi, että minun on otettava yhteyttä FOM:in, jonka kautta mediapassi myönnetään. Lisäksi sain hänen kauttaan yhteystiedot McLarenin tiedottaja Steve Cooperiin. Tapaamisen jälkeen otin sähköpostilla yhteyttä Cooperin, joka vastasi pikimmiten ja pyysi ilmoittamaan mahdollisimman pian, mihin kilpailuun tulisimme paikan päälle.

Seuraavaksi otin yhteyttä F1-selostajaan Matti Kyllöseen ja sovin tapaamisen MTV3:n studioille. 20 vuoden kokemuksen omaavalta F1-toimittajalta oli myös tarkoitus selvittää, missä haastattelu kannattaisi toteuttaa. Lisäksi kysyin vinkkejä siihen, miten varikolla toimittajan tulisi käyttäytyä. Tavattuani Kyllösen otin yhteyden entiseen kuljettajaan ja nykyiseen F1-asiantuntijaan, Jyrki Järvilehtoon, jolta hankin lisää tietoa F1-maailmasta.

Tavattuani Kyllösen ja Järvilehdon tein dokumentin ohjaajan Juha Lankisen kanssa päätöksen lähteä yrittämään haastattelua tulevaan Monzan osakilpailuun, sillä siihen olisi tarpeeksi aikaa tehdä tarvittavat valmistelut. Ilmoitin Steve Cooperille, että saatamme tulla Monzan kilpailuun, jos saamme luvat hankittua. Hän toivotti minut tervetulleeksi osakilpailuun ja jokaiseen siellä järjestettävään mediasessioon mukaan. Ainoaksi ongelmaksi Cooper kertoi sen, että Hamiltonin kiireisen aikataulun vuoksi nimenomaan tavoitteeksi asettamani, niin sanotun kasvokkaishenkilöhaastattelun saaminen on erittäin vaikeaa. Hän pyysi kuitenkin minua etsimään hänet torstaina varikolta kilpailuviikolla. Katsoisimme silloin sen hetkisen tilanteen mukaan, olisiko kuljettajalla aikaa haastatteluun.

Tämän jälkeen otin yhteyttä FOM:iin, jotta voisimme akkreditoitua kilpailuun. Vastaus oli kuitenkin kielteinen: Maallikolla ei ole mitään mahdollisuutta akkreditoitua kilpailuun mukaan, etenکään jos kyseessä on televisiotoiminnasta.

Seuraavaksi olin yhteyksissä MTV3:n, jotta pääsisimme kilpailuun tekemään mahdollisen haastattelun. Onneksemme MTV3:lla on oikeus lähettää yksittäisiin kilpailuihin vakituisen F1-tiimin lisäksi myös muita toimittajia. Se oli ainut keino, miten saimme akkreditoinnin kilpailuun Lankisen kanssa. Siitä huolimatta FOM kielsi kuvaamasta mitään materiaalia F1-alueella dokumenttia varten. Tämä tarkoitti kohdallamme sitä, että pääsimme kilpailuun, mutta emme voineet toteuttaa siellä haastattelua. MTV3:lla ei ole oikeuksia mihinkään muihin projekteihin, eli oikeudet on myönnetty ainoastaan formulalähetyksiä varten. Oli siis keksittävä jokin keino paikan päällä, miten voisin järjestää haastattelun jonnekin muualle kuin varikkoalueelle.

Vielä viikkoa ennen lähtöä tapasin F1-toimittaja Erkki Mustakarin viime hetken vinkkejä varten. Hän kertoi, miten minun kannattaa toimia paikan päällä ja keneen kannattaa olla yhteyksissä, jotta haastattelu voisi toteutua. Mustakari lupasi myös auttaa kilpailussa oikeiden ihmisten esittelyssä.

5.4 Monzan F1-osakilpailussa

Monzan kilpailussa tapahtumat jakaantuivat neljälle päivälle (10-13.2009). Torstaina oli niin sanottu mediapäivä, jolloin varikolla ja mediakeskuksessa järjestettiin erilaisia tiedotustilaisuuksia lehdistölle. Silloin myös F1-faneilla oli mahdollisuus kävellä vapaasti varikkoalueella. Varsinainen Grand Prix –viikonloppu alkoi perjantaina.

Monzan kilpailun aikataulu eteni seuraavasti: Perjantaina oli kahdet vapaat harjoitukset Suomen aikaan klo 11 ja 15. Lauantaina oli klo 12 vapaat harjoitukset ja klo 15 alkoi aika-ajo, jossa ratkaistiin seuraavan päivän kilpailun lähtöjärjestys. Sunnuntain Grand Prix eli osakilpailu alkoi klo 15.

Torstaiamuna 10.9.2009 noudimme mediapassit dokumentin ohjaaja Juha Lankisen kanssa akkreditointipisteestä, joka sijaitsi rata-alueen läheisyydessä. Passi luovutettiin ainoastaan FOM:in akkreditointivahvistusta sekä kuvallista henkilöllisyystodistusta vastaan. Mediapasseissa oli kasvokuvamme, sekä tarkka informaatio alueista, missä

saimme liikkua. Passini oikeutti kulkemaan varikkoalueella ja selostamossa, mutta ei mediakeskuksessa. Mediakeskus on paikka, jossa haastatellaan kuljettajia kilpailun jälkeen televisiolähetykseen. FOM on myöntänyt kauden alussa MTV3:lle kaksi kameralupaa, joista toinen oli Lankisen käytössä.

MTV3:n vakituisten toimittajien ei tarvitse hankkia mediapassia joka kerta, sillä he saavat ne kauden alussa ja ne oikeuttavat sisäänkäsyn vuoden jokaiseen kilpailuun. Siitä huolimatta heidän on akkreditoiduttava läsnä olevaksi jokaisessa kilpailussa paikan päällä.

Ajojen aikana toimittajilla on mahdollisuus tehdä haastatteluja aidatuissa alueissa. Joidenkin tallien varikkorakennusten edessä oli aidattu alue, jonka ympärille toimittajat kerääntyivät tekemään kuljettajista haastatteluita. Lisäksi varikolla oli myös erillinen isompi aidattu alue, jonne kuljettajat saapuivat haastateltaviksi ajojen jälkeen. Tähän isompaan aidattuun alueeseen sai ainoastaan mennä tv- ja radiotoimittajat. Koko kilpailuviikonlopun aikana varikkoalueella kiersi henkilökuntaa tarkistamassa mediapasseja.

Haastattelun järjestäminen Lewis Hamiltonin kanssa osoittautui juuri niin hankalaksi, kuin odotinkin. Tapasin torstaiaamupäivällä varikkoalueella McLarenin tiedottaja Steve Cooperin ja sovin mahdollisesta Lewis Hamiltonin haastattelusta. Haastattelu Hamiltonin kanssa oli järjestettävä rata-alueen ulkopuolelle, sillä muuten en voisi koskaan julkaista sitä dokumentissani. Hamiltonin kiireisen aikataulun vuoksi, Cooper ehdotti palaamaan asiaan saman päivän aikana kello kuudelta.

Tapasin myöhemmin torstaina Lewis Hamiltonin ja Steve Cooperin McLarenin motor homessa. Hamilton ehdotti, että tekisimme haastattelun motor homen sisällä. Se ei kuitenkaan sopinut meille, sillä FOM oli ehdottomasti kieltänyt meitä kuvaamasta haastattelua varikko-alueella. En ollut koskaan aikaisemmin joutunut vastaavanlaiseen tilanteeseen, jossa toimittajana joudun kieltäytymään haastattelun teosta korkeamman auktoriteetin sääntöjen vuoksi. Tilanne oli vähintäänkin kummallinen, sillä päivittäisjournalismin teossa tuskin joutuisi tällaisiin tilanteisiin. Kaikista vaikeinta oli ymmärtää, miksi en voisi toteuttaa haastattelua paikan päällä. Syynä oli ainoastaan se, että FOM kielsi. Hamilton kiireisen aikataulun vuoksi emme saaneet sovittua haastattelua kyseisenä päivänä muualle.

Haastattelun järjestäminen siirtyi perjantaille, jolloin oli myös viimeinen mahdollisuuteni järjestää haastattelu Lewis Hamiltonin kanssa. Lauantain ja sunnuntain aikataulut olivat Hamiltonin osalta täynnä aika-ajon ja kilpailun johdosta.

Perjantaina sain varikolla apua Erkki Mustakarilta haastattelun hankkimisessa. Mustakarin kautta selvisi, että on parempi lähestyä Hamiltonia McLarenin suomalaisen lääkärin Aki Hintsan kautta. Mustakari esitteli minut Hintsalle, jonka jälkeen haastattelun saanti alkoi edistyä. Hintsu puhui asiasta Hamiltonin kuntovalmentajan Adam Costanzan kanssa ja esitteli minut hänelle. Costanza kertoi, että ainut mahdollisuutemme on tehdä haastattelu perjantai-illalla heidän hotellillaan. Tämän jälkeen Costanza varmisti vielä asian Cooperilta, sillä olimme sopineet haastattelusta alkuperäisesti tiedottajan kanssa. Saimme Cooperin suostumuksen, mutta sillä ehdolla, että se sopi myös Hamiltonille. Menimme jo etukäteen odottamaan heidän hotellilleen ennen tiedon varmistumista. Halusimme olla paikan päällä ajoissa kaiken varalta, jos Hamilton suostuisi. Hotellilla soitin Costanzalle ja hän oli saanut suostumuksen haastatteluun. Jäimme odottamaan hotellille tavoitteemme toteutumista.

Tässä tutkielmassani en voi kertoa dokumentin lopputulosta, sillä asiasta sovittu erikseen. Vasta dokumentin julkaisun yhteydessä tulee selviämään tieto siitä, toteutuiko tavoite saada Lewis Hamiltonilta haastattelu. Missio Lewis Hamilton -televisiodokumentti esitettäneen MTV3-kanavalla vuonna 2010.

6. LOPUKSI

Tutkielmani osoittaa, että F1-televisiotoimittajan työtavoissa on eroja verrattaessa niitä päivittäisjournalismiin. Suurin ero on se, että televisio-oikeuksista maksetaan kaupallisten F1-oikeuksien haltijalle, Formula One Managementille (FOM). Toisin taas kirjoittavan Formula 1-toimittajan tai valokuvaajan ei tarvitse maksaa mitään toimittaakseen tai kuvittaakseen juttuja kilpailuista.

Vaikka televisio-oikeuksista maksetaan materiaalin tekijänoikeudet eivät jää sen tekijälle, vaan ne omistaa Formula One Management. Tämä on merkittävän ero päivittäisjournalismiin. Niin sanotussa tavallisessa toimitustyössä tekijänoikeudet säilyvät tekijällä tai ainakin vastaavalla toimituksella. FOM saa käyttää vapaasti kaikkea muiden televisioyhtiöiden kuvaamaa materiaalia kilpailusta omiin tarkoituksiinsa, eikä järjestön tarvitse korvata materiaalin käytöstä muille mitään. Haastatteluiden ja viestintäalan koulutuksen perusteella F1-journalismissa tulisi päteä samat säännöt ja oikeudet kuin missä tahansa päivittäisjournalismissa. Tässä tapauksessa ne eivät toteudu ja ovat ristiriidassa journalismin itsesääntelyn ja eettisten ohjeiden kanssa.

Formula 1-kilpailujen tapahtumat toistavat lähes identtisesti toisiaan. Tutkielman haastatteluiden perusteella juuri samankaltaisten tapahtumien toistaminen tekee juttujen toimittamisesta F1-toimittajalle haastavaa. Juttujen aiheiden kapea-alaisuuden vuoksi myös spekulatioista ja arvuutteluista uutisoidaan. Kuitenkin F1-televisiotoimittajien työ on kurinalaisempaa kuin kirjoittavan toimittajan työ muun muassa siksi, että jutut pitää kuvittaa. Toimitettu juttu on voitava perustella aiheeseen liittyvällä kuvalla.

F1-televisiojutuissa käytetään usein samoja haastateltavia, suomalaisia F1-kuljettajia, sillä niiden lähtökohtana on ensisijaisesti kotimainen näkökulma. Tämä lähtökohta ei eroa muun urheilujournalismin ensisijaisesta lähtökohdasta. F1-televisiojutuissa ei myöskään haluta kohdella haasteltavia liian kriittisesti, sillä sen koetaan olevan televisiossa pikemmin haitta, kuin hyöty.

Tutkielman perusteella voidaan myös todeta, että F1-televisiotoimittajan työtavat ovat kuitenkin eroavuuksista huolimatta suurilta osin samankaltaisia kuin päivittäisjournalismissa työtä tekevällä toimittajalla. Siitä huolimatta F1-televisiotoimittamisessa ja muun toimitustyön välillä löytyy eroja niin toimintatavoissa

kuin tietojen hankkimisessa. Erityisesti henkilökohtaisten haastattelujen hankkiminen on kovan työn takana, sillä ne on varattava pitkällä aikajänteellä sekä sovittava usean eri tahon kautta. Myös ajoitus on F1-televisiotoimittamisessa yksi tärkeimmistä asioista: On oltava oikeassa paikassa, oikeaan aikaan. Haastattelutilanteet ja tiedotustilaisuudet järjestetään tiettyyn aikaan ja jos toimittaja ei ole paikan päällä juttu menetetään.

MTV3 omistaa lajin kaupalliset televisio-oikeudet eli millään muulla kanavalla ei ole oikeutta näyttää televisiomateriaalia, kun heillä. Toisin sanoen MTV3 määrittelee sen, miten F1 nähdään Suomessa. Kotimaisten televisiokanavien kautta Formula 1:siä voi seurata ainoastaan MTV3:n välityksellä: suorat lähetykset Oskari Saaren ja Jyrki Järvilehdon selostamina maksullisen MTV3 MAX:in kautta, koosteet MTV3:lta Matti Kyllösen ja Erkki Mustakarin seurassa, sekä internetistä MTV3:n sivuilta Katsomo-palvelusta.

Formuloissa mikään ei ole niin varma, kuin epävarma. Vuoden 2009 F1-historian 60. kausi on ollut mielenkiintoinen. Mielestäni ehkä jopa yksi mielenkiintoisimmista tähän mennessä, sillä koko sarja on ollut lähellä päättymistään eri F1-järjestöjen erimielisyyksien johdosta. Sen lisäksi mediassa on ollut erilaisia ja toistuvia spekulatioita siitä, kuka kuljettaja jatkaa ajamista ja kenen tallissa. Tällä hetkellä ei ole edes varmaa nähdäänkö vuonna 2010 suomalaiskuljettajia Formula 1:ssä.

LÄHTEET:

Kirjalähteet:

Erola, Lasse, 2001. FORMULA 1 TIETOSANAKIRJA.

Jyväskylä: Gummerus Kustannus Oy

Hietala, Veijo, 1996. Ruudun hurma JOHDATUS TV-KULTTUURIIN

Jyväskylä: YLE-opetuspalvelut

Hotten, Russel, 1999. FORMULA ONE THE BUSINESS OF WINNING

Iso-Britannia: Orion Business

Huovila, Tapani, 1996. Toimittaja -vastuussa oleellisesta muutoksesta

Jyväskylä: Jyväskylä yliopisto

Ojajärvi, Sanna & Valtonen, Sanna, 2006. Kisat mediajulkisuuden puntarissa.

Teoksessa Nylund, Mats, Laakso, Seppo & Ojajärvi, Sanna (toim.)

URHEILU, MAINE JA RAHA.

Helsinki: Gaudeamus, 181-199

Pänkäläinen, Seppo, 1998. Suomalainen urheilujournalismi.

Tampere: Liikuntatieteellinen Seura ry

Mäntylä, Jorma, 2004. Journalistin etiikka.

Helsinki: Gaudeamus

Virtapohja, Kalle, 2000. Media ja urheilun skandaalit. Teoksessa Roiko-Jokela, Heikki

& Sironen, Esa (toim.) Urheilu katsoo peiliin.

Jyväskylä: Oy Veikkaus Ab & Suomen Palloliitto, 57-63

Vitikka, Pekka, 2003. TELEVISION URHEILUJOURNALISTI -tasapainoilua objektiivisuuden ja viihteen välillä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Turun toimipaikka. Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö.

Verkkolähteet:

Fédération International de l'Automobile, 2009. Viitattu 30.9.2009.

Akkreditointi: <http://www.fia.com/en-GB/mediacentre/accreditation/Pages/PrinciplesProcedure.aspx>

Fédération International de l'Automobile, 2009. Viitattu 15.9.2009.

FIA-organisaatiosta: <http://www.fia.com/en-GB/the-fia/about-fia/Pages/AboutFIA.aspx>

Fédération International de l'Automobile. Viitattu 15.9.2009.

F1-nimi: <http://www.fia.com/en-GB/sport/championships/f1/Pages/SeasonGuide.aspx>

Fédération International de l'Automobile. Viitattu 15.11.2009.

FIA:n puheenjohtaja: <http://www.fia.com/en-GB/the-fia/governance/Pages/presidency.aspx>

FOTA, 2009. Viitattu 20.9.2009.

FOTA:n puheenjohtaja: <http://www.teamsassociation.org/fota-structure-and-governing-bodies>

FOTA:n F1-tallit: <http://www.teamsassociation.org/working-groups>

JSN vuosijulkaisu, 2008. Viitattu 24.9.2009.

Julkisen sanan neuvoston vuoden 2008 vuosijulkaisu:

<http://www.jsn.fi/Content.aspx?d=30>

JSN, 2004. Viitattu 24.9.2009.

Kantelu esimerkki: <http://www.jsn.fi/Default.aspx?d=489>

MTV3 nettiurheilu, 2006. Viitattu 15.9.2009.

Max Mosley: <http://www.mtv3.fi/urheilu/f1/vaikuttajat.shtml?426810>

Bernie Ecclestone/FOM: <http://www.mtv3.fi/urheilu/f1/vaikuttajat.shtml>

MTV3 nettiurheilu, 2008. Viitattu 15.9.2009.

F1-historia: <http://www.mtv3.fi/urheilu/f1/historia.shtml>

MTV3 nettiurheilu, 2009. Viitattu 24.9.2009.

F1-säännöt ja pisteet: <http://www.mtv3.fi/urheilu/f1/tulokset.shtml?saannot>

MTV3 nettiurheilu, 2009. Viitattu 3.11.2009.

MTV3:n F1-mediaoikeudet:

<http://www.mtv3.fi/urheilu/f1/uutiset.shtml/arkistot/f1/2009/11/987764>

MTV3 nettiurheilu, 2009. Viitattu 24.9.2009.

Missio Lewis Hamilton –blogi: <http://blogit.mtv3.fi/missiolewishamilton/>

Taloustutkimus, 2008. Viitattu 2.11.2009.

Taloustutkimus arvostetummista urheilulajeista, Sponsorointi & urheilun arvomaailma
2008 –tutkimus:

http://www.taloustutkimus.fi/ajankohtaista/uutiset_ja_artikkelit/?x1541726=1811276

LIITTEET

Liite 1. Missio Lewis Hamilton –blogi

Tähtäimessä Lentävä Apollo

Tiistaina 23. Kesäkuuta 2009

Miten saada F1-maailmanmestarilta haastattelu? Formulamaailmassa kaikkea median toimintaa säätelee armottomat tallien sekä F1-organisaation säännöt ja byrokratia. Kauniiden ja rohkeiden omistamassa maailmassa kuohuu samppanja ja suuret tunteet; siellä tunnetaan ainoastaan voittajat ja häviäjät. Myös F1-toimittajan työ on jatkuvaa taistelua, eikä epäonnistumisiin ole varaa.

Toukokuussa käyty keskustelu opinnäytetyöstäni MTV3:n tuottajien kanssa sai odottamattoman tuloksen: Teen televisiodokumentin aiheesta, miten saada haastattelu hallitsevalta F1-maailmanmestarilta, Lewis Hamiltonilta?

Normaaleissa olosuhteissa toimittajan tarvitsee vain ottaa yhteyttä haastateltavaan ja tehdä hänen kanssaan haastattelu. Vastaavanlainen käytäntö ei päde formulamaailmassa. Lewis Hamiltonin eli Lentävän Apollon, kuten F1-toimittaja Oskari Saaren antama lempinimi häntä kuvailee, saaminen haastatteluun käy yllättävän monen mutkan kautta. Motiivini dokumentin tekoon on nimenomaan näyttää, millaisen työn takana formulamaailmassa on saada haluttu henkilö haastatteluun. Edessäni on siis haastava tehtävä: Missio Hamilton.

Tällä hetkellä haastattelu Lewis Hamiltonin kanssa tuntuu kaukaiselta, sillä hän on lähes myytti: Formula 1-sarjan kaikkien aikojen nuorin maailmanmestari ja Pussycat Dollsin keulakuvan, Nicole Scherzingerin miesystävä. Siitä huolimatta uskon, että tavoitteeni toteutuminen on mahdollista, sillä olen valmis tekemään kovasti töitä sen eteen. En vielä tiedä, miten onnistun haastattelun saamaan, kenen kautta tai missä se tulisi tapahtumaan. Nämä seikat tulevat selviämään työn edetessä. Olen päättänyt aloittaa tehtäväni lähestymällä suomalaisia F1-asiantuntijoita, jotka voisivat opastaa minut alkuun.

Kerran eräs viisas ihminen sanoi minulle: “Varo, mitä toivoit, koska se voi toteutua”. Toivon, että saan F1-maailmanmestarin, Lewis Hamiltonin haastatteluun...

Prosessi etenee!

Perjantaina 10. Heinäkuuta 2009

Useiden soittojen ja tekstiviestien jälkeen sain järjestettyä tapaamisen kiireisen F1-tuottajan, Oskari Saaren kanssa. Aikataulujen yhteensovittaminen osoittautui yllättävän haasteelliseksi ja tapaamiseen varattu aika oli kirjaimellisesti minuuteista kiinni. Tarkoitukseni oli hankkia yhteystietoja ja vinkkejä Lewis Hamiltonin lähestymiseen. Tapasimme Saaren harrastuksen parissa Lohjan St. Laurencen golfkentällä.

Saavuimme dokumentin ohjaaja Juha Lankisen kanssa paikan päälle hyvissä ajoin löytääksemme parhaimman kuvausspotin. Lisäksi halusin antaa itselleni aikaa valmistautua ja purkaa ensimmäisen kuvauksen ja tapaamisen luomaa jännitystä.

Ensimmäinen ajatus Oskarista: respectia suomalaiselle miehelle, joka laittaa pinkin paidan päälle!

- Onnea vaan sulle, se ei oo hirveen helppo tehtävä. Koska ne, jotka sen aidan ulkopuolella kirjaimellisesti ja kuvainnollisesti on, niin se ei oikeesti oo helppoa, kuvaili Saari tulevaa työsarkaani.

Oskarin tarkoituksena ei ollut lannistaa vaan herättää todellisuuteen, sillä hän tietää, mistä puhuu. Sympaattiselle F1-asiantuntijalle on kertynyt kokemusta toimittajana jo 15-vuotiaasta lähtien. Formulamaailman lisäksi hän on tehnyt töitä uutistoimittajana printissä ja sähköisessä mediassa, sekä kirjoittanut kirjan.

- Se mitä ihmiset ei ehkä aina ymmärrä, et jos sä haluat jonkun haastattelun, niin normaalisti sä voit soittaa esimerkiksi urheilijalle tai poliitikolle ja pyytää haastattelua. Mut tuol formulamaailmassa erinäköset lait ja tallit säätelee sitä hyvinkin tarkkaan; kuka antaa lausuntoja, koska ja minne.

Ihmettelin Oskarille formulasirkuksessa pyörivien toimittajien aggressiivista tapaa käydä kuljettajien iholle kiinni.

- Mä aina puhun tuolla samaa, et miks ihmiset unohtaa käytöstavat töissä. En viitsi mainita maita tai kanavia, mut siel on tietäntyyppisiä ihmisiä, jotka ilmeisesti tarvii sen hädellin siihen toimiakseen ja saadakseen huomion.

Kokonaisuudessaan tapaaminen Oskari Saaren kanssa oli avartava. Hyvien vinkkien lisäksi sain McLarenin mediahenkilön yhteystiedot. Olen jo sopinut seuraavat tapaamiset legendaarisen Kyllösen ja JJ:n kanssa. Nyt McLarenin suuntaan sähköpostia kirjoittamaan.

Kyllösen kannustuksella mutkat suoriksi

Tiistaina 21. Heinäkuuta 2009

Reissuni jatkui MTV3:n studioille, missä tapasin Suomen tunnetuimman formulaäänen, Matti Kyllösen. Olin todella vaikuttunut kaikesta tiedon määrästä ja mielenkiintoisista tarinoista, joita hänellä oli kerrottavaan. Tuntui, että olisin voinut jäädä keskustelemaan F1-tapahtumista tuntikausilla hänen kanssaan. On vaikea kuvitella, että yli kaksikymmentä vuotta intohimoisesti selostanut Kyllönen ei alun perin edes halunnut lähteä formulamaailmaan mukaan!

Tämä vuosi on ollut juhlallinen, vaikka Matti ei sitä itse halunnutkaan myöntää. Formulaselostaja täytti tänä vuonna 60 vuotta. Myös F1-sarja on yhtä vanha, mikä on mielestäni hauska sattuma. Lisäksi tänä vuonna tuli täyteen Kyllösen ja hänen aisaparinsa Erkki Mustakarin 200. yhteinen lähetys. Karismaattisella Kyllösellä riittää kokemusta, ja hänen tunteita herättävät selostukset ovat varmasti painuneet usean katsojan mieleen.

Matti sanoi uskovansa vahvasti siihen, että Lewis Hamilton antaisi minulle mielellään haastattelun. Tosin haastattelun toteutuminen ei ole pelkästään kiinni hänestä vaan myös muista yhteyshenkilöistä, ja etenkin ajoituksesta; on oltava oikeassa paikassa, oikeaan aikaan. Näkeekö McLaren missiوني tarpeeksi mielenkiintoisena, jotta haastattelu voisi ylipäättään toteutua?

F1-selostaja kertoi, että vuosien aikana median parissa on tapahtunut suuria muutoksia ja kaikesta on tullut tarkasti kontrolloitua. Aikaisemmin toimittaja pystyi nykäisemään kuljettajaa hihasta ja tekemään haastattelun. Nykyään medialle järjestetään yhteisiä

mediatilaisuuksia, ja niin sanottuja one-to-one haastatteluja on vaikea saada. Matilla ei ollut yksiselitteistä vastausta siihen, mitkä seikat ovat vaikuttaneet tiukentuneisiin säästöksiin. Ehkä toimittajat ovat itse aiheuttaneet muutoksen käyttäytymisellään, tai kuljettajille on yksinkertaisesti haluttu antaa keskittymisrauha ajoja varten.

Matti Kyllönen ehdotti haastattelun toteutuspaikaksi joitain tulevia F1-osakilpailuja, kuten Oskari Saarikin. Olisi ehdottomasti mielenkiintoista nähdä liveinä, mitä F1-kulissien takana tapahtuu. Seuraavaksi pitää selvittää, mitä kautta ja millä luvilla pääsisin kilpailuihin paikan päälle. En usko, että lupaa myönnetään maallikolle kovinkaan helposti.

Mukavaa huomata, että olette kommentoineet ja antaneet palautetta. Suuri kiitos kaikille seuraajille ja pysykää edelleen matkassa mukana!

Sisäpiiritietoa Järvilehdolta

Tiistaina 28. Heinäkuuta 2009

”Mutta missä on Zei Zei?” Suomalaisten huulille ikuistettu Kyllösen kysymys ei enää selventämisiä kaipaa. Oikeat koordinaatit löytyvät Inkoosta, läheltä Fagervikin kartanon vehreää ruukkimiljöötä, jossa tapaamme Le Mansin 24-tunnin ajon kaksinkertaisen voittajan. Bonuksena saamme kaunista maisemakuvaa dokumenttia varten.

Matkalla kohti Inkoota pohdimme Juhan kanssa, millä nimellä kokenutta kilpakuljettajaa ja nykyistä F1-asiantuntijaa pitäisi kutsua. Soitan pikaisen puhelun entisen formulakuljettajan kummipojalle Aleksi Mustoselle, joka osaa valaista asiaa: JJ Lehtoa käytettiin lähinnä ajajanimenä, nykyään häntä kutsutaan Jyrki tai ”Jykä” Järvilehdoksi.

Saavumme tapaamispaikallemme juuri ennen Jykää. Alamme yhdessä etsiä parasta kuvauspottia ja samalla kuulemme alueen historiasta. Järvilehdon ajaessaan Formula ykkösiä toimittajat pyörivät ratojen läheisyydessä, ja haastattelut hoidettiin spontaanisti ilman erikoisjärjestelyjä. Kaikki oli vapaampaa ja rennompaa. Tuolloin kuljettajan välinen suhde suomalaisiin toimittajiin oli paremminkin kaverillinen kuin ammatillinen. Nykyään taustat tongitaan yksityiselämää myöten, jonka vuoksi tallit valvovat

tarkemmin niin toimittajien kysymyksiä kuin kuljettajien sanomisia. Haastattelut sovitaan tarkasti etukäteen, jotta voidaan välttyä ikäviltä väärinkäsityksiltä.

Median leipiin siirtyminen sujui charmantilta kilpakuljettajalta melko luontevasti. Alussa hänelle oli vaikeinta tottua kameraan, tai lähinnä siihen, että kameraan ei pidä kiinnittää liikaa huomiota. Muihin F1-toimittajiin verrattuna Järvilehto on etulyöntiasemassa, sillä hän tuntee paljon ihmisiä F1-maailmasta jo kilpailuajoiltaan. Näin ollen hän saa helpommin sisäpiiritietoja, joita muille ei välttämättä jaella.

Jyväskylä uskoo tehtäväni toteutumiseen ja pyysi moikkaamaan jossain tulevassa GP:ssä, minne saan sovittua Hamiltonin haastattelun. Tavoitteeni saavuttamiseksi sain Järvilehdon selkeät ohjeet: On oltava asiallinen ja lähestyttävä McLarenin PR-henkilöitä vakuuttavasti. Lisäksi pitää tehdä hyvät taustatutkimukset!

Missioni seuraava vaihe on saada Erkki Mustakari kiinni ja järjestää tapaaminen. Hänellä on varmasti myös hyviä vinkkejä siihen, miten voisin päästä F1-osakilpailuihin haastattelemaan Hamiltonia.

Spekulaatioiden maailma

Sunnuntaina 23. Elokuuta 2009

Yhteydenotto McLareniin kannatti! Missioni herätti toivomaani kiinnostusta, joten tapaaminen Lewis Hamiltonin kanssa saattaa toteutua! Sovin haastattelusta alustavasti tallin tiedotuksesta vastaavan Steve Cooperin kanssa.

Todennäköisesti Juha ja minä pakkaamme laukukamme tulevaan Euroopan osakilpailuun, Italian Monzaan. Cooperin mielenkiinnosta huolimatta kahdenkeskisen ajan saaminen hallitsevalta maailmanmestarilta on vaikeaa, sillä muitakin innokkaita haastatteliijoita riittää. Nyt minun on toimittava vauhdikkaasti, jotta ehdin hankkia kaikki tarvittavat luvat ennen kilpailua...

Formula ykkösten spekulointi mediassa kuuluu lajin luonteeseen. Viimeaikoina otsikkoihin on noussut arvuuttelu moninkertaisen maailmanmestarin, Michael Schumacherin, mahdollisesta paluusta kilparadalle.

Myös täällä, formuloita sivuavassa blogissani, sama sukunimi Kimi Räikkösen asianhoitajan, Riku Kuvajan kanssa, on herättänyt spekulointia. Sukulaissuhteemme ei suinkaan ole salaisuus: Riku Kuvaja on serkkuni. Siitä huolimatta hän ei ole auttanut minua dokumentin teossa, mutta on toiminut lopputyöni inspiraation lähteenä ja kannustajana. Niin kuin joku jo ehti kommentoimaan, Riku on töissä vihollisleirissä, eikä senkään puolesta halua avustaa minua haastattelun saannissa.

Mediakuva määrittää hyvin pitkälle myös mielikuvamme julkisuudessa esiintyvistä henkilöistä. Ihminen median luoman kuvan takana saattaa kuitenkin olla hyvin erilainen. Millainen Lewis Hamilton oikeasti on? Tämänhetkinen kuvani hänestä perustuu täysin mediaseurantaani: Elämänmyönteinen ja rohkea F1-tähti on valmis raivaamaan tiensä vaikeuksien kautta voittoon. Jopa epäonnisen alkukauden aikana brittikuljettaja uskoi McLarenin mahdollisuuksiin voittaa ensi vuoden kaikki osakilpailut. Huippu-urheilijana Lewis Hamilton on kiehtova persoona – ja taatusti mielenkiintoinen haastateltava! Haastattelun kysymykset ovat alkaneet jo kypsyä mielessäni...

Mitä sinä haluaisit kysyä hallitsevalta F1-maailmanmestarilta?

Vaara viehättää Mustakaria

Sunnuntaina 6. Syyskuuta 2009

Nyt on lennot varattu, majoitus järjestetty, kamerasetti pakattu – enää ”vain” mediapassi ja Lewis Hamiltonin haastattelu paikanpäältä?! Kadulla ohitseni pyöräilee mies päällään McLaren-takki ja vie minut jo ajatuksissani Monzaan ja saa leveän hymyn kasvoilleni: Lewis Hamilton, here we come!

Missioni on nyt edennyt siihen pisteeseen, että sanon kolmen yön päästä Suomelle arrivederci ja tsekkaan itseni aamulennolle, jonka määränpäänä on Milano ja Monzan GP!

Tapasin vielä viime hetken vinkkejä varten Erkki ”Eki” Mustakarin Espoon Bluesin kotiareenan läheisessä kahvilassa. Toimittajasta huokuva kokemus suorastaan häikäisi minut. Erkki Mustakari kirjoitti ensimmäisen juttunsa Monzan osakilpailuista vuonna 1982 eli kaudella, jolloin Keke Rosberg voitti maailmanmestaruuden. Seitsemän vuotta

myöhemmin Mustakari siirtyi F1-toimittajaksi tekemään juttuja televisioon ja printtimediaan. Tänä päivänä Eki on monille tuttu kasvo varikolla, sillä häneltä ei ole jäänyt väliin yhtään kilpailua 20-vuotisen formulatoimittajan uran aikana. Belgian GP:ssä Mustakarille tuli täyteen kunnioitettavat 335 osakilpailua! Se on valtava määrä osakilpailuja pelkästä mielenkiinnosta formula ykkösiin. Mustakari myöntääkin, että Formula ykkösissä aina läsnä oleva kuoleman pelko ja vaaran viehätys tekee lajista hänelle entistä mielenkiintoisemman.

F1-osakilpailuihin ei niin vain lähdetä tv-toimittajaksi, sillä lupa on hankittava oikean tahon kautta. Omalla kohdallani akkreditointi Monzan kilpailuun onnistui vain ja ainoastaan MTV3:n avulla. Tästä huolimatta en voi hyppiä riemusta, sillä yhteydenottoni Formula ykkösten kaupallisia oikeuksia hallitsevaan Formula One Managementiin (FOM) osoittautui pettymykseksi. MTV3:lla on Suomessa yksinoikeus F1-lähetyksiin, joka tarkoittaa, että mitään varikolla kuvattua haastattelua ei saa julkaista ilman FOM:in lupaa. Missioni kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että voin tehdä haastattelun kilpailuihin myönnetyn luvan avulla, mutta en voi koskaan julkaista sitä osana dokumenttiani. Tilanne olisi toinen, jos haastatteluni julkaistaisiin MTV3:n F1-lähetyksessä. FOM ei yksinkertaisesti myönnä oikeuksia erilliseen dokumenttiprojektiin, piste!

Onneksi Eki loi vielä toivoa missioni toteutumiselle. Hän neuvoi ottamaan pikaisesti yhteyttä McLarenin tiedottajaan ja sopimaan haastattelun jonnekin muualle...

Toisaalta niin lähellä, mutta kuitenkin niin kaukana...

Maanantaina 21. Syyskuuta 2009

On helteinen torstaiaamupäivä. Lewis Hamilton juoksee salamavalojen välkkeessä kevyesti ohitseni, mutta en voi pysäyttää häntä. Formulamaailmassa haastattelua ei kysytä suoraan kuljettajalta, vaan se järjestyy eri asianhoitajien kautta.

Liikkumistani Monzan rata-alueella kontrolloidaan kaulassani roikkuvan passin avulla. ”You must be Outi?” tunnistaa minut yllättäen tiedottaja Steve Cooper brittiaksentillaan, kun kävelen McLarenin Motorhomen kohdalla.

Haastattelu Hamiltonin kanssa on järjestettävä rata-alueen ulkopuolelle, sillä muuten en voi koskaan (FOM:in sääntöjen mukaan) julkaista sitä dokumentissani. Hamiltonin kiireisen aikataulun vuoksi, Cooper ehdottaa palaamaan asiaan kello kuudelta. Odottaminen ei käy pitkäksi, sillä varikon tapahtumien seuraaminen saa aikani kulumaan nopeasti. Oloni on jännityksestä sekainen, sillä F1-tähden haastattelun saanti on toisaalta niin lähellä, mutta kuitenkin vielä niin kaukana...

Kello kuusi odotamme Juhan kanssa Cooperia McLarenin Motorhomen edessä. Cooper lähestyy meitä määrätietoisesti – Lewis Hamilton vierellään!! Liukuovet avautuvat ja astelemme Motorhomen sisätiloihin. Etenemme pöydän ääreen keskustelemaan siitä, miten voisimme toteuttaa haastattelun niin, että se voitaisiin myös julkaista. Keskustelullemme ei oltu varattu paljoakaan aikaa, mutta minulle jäi maailmanmestarista juuri niin myönteinen ensivaikutelma kuin olin kuvitellutkin...

Vietimme koko kisaviikonlopun varikolla ja vastaan käveli monia tunnettuja suomalaisia: mm. jääkiekkolegenda Jari Kurri, iskelmäguru Kari Tapio perheineen sekä upea Erja Häkkinen. Pääsimme myös seuraamaan lähietäisyydeltä MTV3:n F1-tiimin vauhdikkaita työtapoja. Oskun ja Jykan komea draivi selostamossa tempasi minut täysin mukaansa. Uusina tuttavuuksina tapasin myös tehokkaat Pulkkinen veljekset: varikkotoimittaja Timon ja kuvaaja Tomin.

Monzan GP oli kerrassaan sanoin kuvaamattoman hieno kokemus! Elämäni ensimmäisestä Formula yksi kilpailusta toipumiseen tarvitsen vielä monta päivää... Kaikkien tapahtumien käsitteleminen ja valtavan tietoryöpyn sulattaminen vie aikaa, mutta – palataan!

Kaikki oljenkorret käyttöön

Lauantaina 26. Syyskuuta 2009

Palatakseni vielä Monzan osakilpailuun... Jo se, että pääsin ovien ”toiselle puolelle” (ohikulkijoiden jäädessä ihastelemaan itseään McLarenin motorhomen peiliseinää vasten tietämättään, että kaikki sisällä olevat näkevät heidät) oli todella jännittävää!

Pikaisen keskustelumme aikana Lewis Hamilton ehdotti, kiireiseen aikatauluunsa vedoten, että tekisimme haastattelun motorhomen sisällä. Kun kerroin McLaren-

kaksikolle, ettemme voi julkaista varikkoalueella tehtyä haastattelua F1-tähdestä, Steve Cooper kohautti harteitaan ja tokaisi: ”It’s not our fault”.

Monzan varikolla liikkuu huhuja siitä, että haastatteluja on tehty vuosien varrella salaa eri projekteihin, huolimatta FOM:in säännöistä. Huhujen mukaan kielletyt haastattelut on toteutettu siten, että haastattelukuvan tausta on rajattu niin tiukaksi, että kukaan ei voi todistaa, missä ne on tehty. Näin on toimittu siksi, että ei ole ollut aikaa järjestää haastatteluja muualle. Minulla ja Juhalla ei kuitenkaan ole varaa minkäänlaiseen epärehelliseen toimintaan, sillä jos jäisimme kiinni, MTV3 voisi pahimmassa tapauksessa menettää televisio-oikeudet koko Formula ykkösiin!

Ehdotamme, että tekisimme haastattelun pikaisesti aitojen ulkopuolella Hamiltonin poistuessa varikolta. Cooper ja Hamilton kuitenkin epäröivät, sillä aitojen ulkopuolella odottavat innokkaat fanit hyökkäisivät maailmanmestarin kimppuun ja haastattelu olisi hankala toteuttaa. Keskusteluajamme on päättynyt ja lähdemme motorhomesta pettyneinä, mutta toisaalta: vielä on aikaa... Päätämme Juhan kanssa, ettemme luovuta ja aiomme yrittää uudestaan. On keksittävä jokin keino!

Kerromme suomalaisille formulatoimittajille tilanteemme. Oskari Saari on sitä mieltä, että olemme jo menettäneet mahdollisuutemme, sillä haastattelu olisi pitänyt toteuttaa heti, kun onnistuimme tapaamaan Hamiltonin. Lauantain aika-ajossa tai kilpailupäivänä siihen ei ole enää mitään mahdollisuutta. Perjantapäivä F1-paddockilla on siis viimeinen mahdollisuutemme yrittää järjestää haastattelu muualle.

Mieleeni muistuu Kyllöseltä ja Mustakarilta Suomessa saamani vinkit. He kehottivat minua menemään McLarenin lääkärin Aki Hintsan puheille, sillä hänen kauttaan haastattelu voisi vielä toteutua. Nyt täytyy etsiä Eki, joka voisi esitellä meidät Hintsalle!

Yhdelle blogille sallittu merkkimäärä ei riitä koko Monzan tarinalle. Päivitän tapahtumia viimeisen kerran ensi viikolla, jolloin kerron, miten lopulta kävi. Ja mitä blogiin ei mahdu, niin sen näette dokumentissa...

Missioni maali hämöttää

Sunnuntaina 4. Lokakuuta 2009

Viimeinen päivitys Monzan reissulle... On perjantaipäivä varikolla ja ainoa mahdollisuutemme saada haastattelu Lewis Hamiltonilta. Saamme Eki Mustakarin lähtemään mukaamme etsimään Aki Hintsaa, joka on viimeinen oljenkortemme haastattelun järjestämisessä. Löydämme lopulta Hintsan ja Eki esittelee meidät. Hintsalupaa neuvotella haastattelun järjestämisestä Hamiltonin kuntovalmentajan, Adam Costanzon kanssa ja pyytää meitä palaamaan luokseen tunnin päästä...

Tapaamme Hintsan ja Costanzon McLarenin motorhomessa. Australialainen kuntovalmentaja kertoo, että ainoa mahdollisuus haastattelun toteuttamiseen voisi olla illalla heidän hotellillaan. Adamin täytyy kuitenkin vielä varmistaa asia Steve Cooperilta. Etenemme siis vaaditun etiketin mukaisesti kunnioittaen McLarenin eri osapuolia, sillä pienikin virhe johtaisi haastattelun menetykseen.

Adam palaa luoksemme ja kertoo McLarenin tiedottajalta saamansa iloiset uutiset: Saimme haastattelulle siunauksen Cooperilta, mutta sillä ehdolla, että se sopii myös Lewis Hamiltonille. Vaihdamme numeroita Costanzon kanssa ja sovimme, että soitan hänelle muutaman tunnin päästä, jotta hän ehtii selvittää Hamiltonin mielipiteen haastattelusta. Kaikki on nyt kiinni itse maailmanmestarista, toivottavasti hän on hyvällä tuulella...!

Formulamaailmassa oikea ajoitus on äärimmäisen tärkeää: paikan päällä on oltava ajoissa, sillä tässä vaiheessa meillä ei ole varaa myöhästelyyn! Lähdemme Juhan kanssa varikolta välittömästi ja suuntaamaan kohti hotellia, vaikka meiltä yhä puuttuu Lewis Hamiltonin suostumus!

Ensimmäinen ongelmamme on löytää Hamiltonin majoituskohde, sillä emme saaneet Costanzolta hotelli Hiltonin tarkkaa osoitetta. Kysymme neuvoa kahdelta paikalliselta - jotka eivät tietenkään puhu sanaakaan englantia... Yllätykseksemme toinen heistä tarjoutuu ajamaan meidät hotellille! Ajomatka varikolta hotellille ei ole pitkä, mutta matkanteko on tuskallisen hidasta, sillä tiet ovat tukossa tuhansien F1-fanien aikaansaamasta liikenneuhkasta.

Kaksi tuntia on kulunut, kun saavumme Hiltonin pihaan eli on aika soittaa Adam Costanzolle ja tiedustella, kuinka maailmanmestari suhtautuu haastatteluun. ”Lewis

Hamilton suostuu haastatteluun”, Adam kertoo – eikä riemullamme ole loppua!! Hotellilla odottaminenkin tuntuu suurenmoiselta, sillä pitkän uurastuksen tulos on viimeinkin huipentumassa...

Suuri seikkailumme jatkuu tästä ”Missio Lewis Hamilton” televisiodokumenttina, joka valmistuu näillä näkymin vielä tämän vuoden aikana. Vielä on monta mutkaa luvassa ennen kuin dokumenttimme esitetään – mutta se on jo oma tarinansa...

Kiitän ja kumarran kaikkia teitä, jotka olette olleet mukana tällä matkalla kommentoiden, kannustaen, kritisoiden ja seuraten missiomme etenemistä. Vaikka missiomme päämääräksi oli asetettu tavoite päästä haastattelemaan Lewis Hamiltonia – tärkeintä missiossamme ei kuitenkaan ollut päämäärän onnistuminen tai epäonnistuminen, vaan itse matka: mahdoton haaste, haasteen julkistaminen, toiveet, odotukset, uusiin ihmisiin tutustuminen, uudet paikat, matkustaminen, jännitys, uupumus, onnenhetket ja pettymykset – valtava harppaus epävarmalle maaperälle ja hyppy tuntemattomaan. Toivon, että missioni on antanut muillekin haaveille siivet ja uskoa mahdottomaan – sillä unelmathan on... luotu toteutettaviksi!

Suuri kiitos kaikille blogini seuraajille ja kommentoijille!!!